

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 12. juni 2025
Sagsnummer: 2025-187

./.

Til udvalgets orientering fremsendes hermed samlenotat for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025.

Jacob Jensen

/

Jesper Wulff Pedersen

SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter, om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1255/97 og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1/2005

- *Fremskridtsrapport*

KOM (2023) 770

Side 3

2. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2021/2115 med hensyn til konditionalitet, interventionstyper i form af direkte betalinger og landdistriktsudvikling og årlige præstationsrapporter og forordning (EU) 2021/2116 med hensyn til suspension af betalinger, den årlige præstationsafstemning og kontroller og sanktioner

- *Udveksling af synspunkter*

KOM (2025) 236

Side 20

3. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet

- *Udveksling af synspunkter*

KOM-dokument foreligger ikke

Side 30

4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale i Unionen og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/2031, (EU) nr. 2017/625 og (EU) nr. 2018/848, og om ophævelse af Rådets direktiv 66/401/EØF, 66/402/EØF, 68/193/EØF, 2002/53/EF, 2002/54/EF, 2002/55/EF, 2002/56/EF, 2002/57/EF, 2008/72/EF og 2008/90/EF (Forordning om planteformeringsmateriale)

- *Fremskridtsrapport*

KOM (2023) 414

Side 39

5. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet: Bæredygtigt fiskeri i EU: Status og retningslinjer for 2026

- *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*

KOM (2025) 296

Side 46

6. Kommissionens forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2025/202 om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande, blandt andet for så vidt angår fiskerimuligheder efter brisling og rejer
- *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*
- KOM (2025) 257

Side 50

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 23.-24. juni 2025

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter, om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1255/97 og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 **KOM (2023) 770**

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 28. november 2024. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 7. december 2023 fremsat forslag om en ny forordning om beskyttelse af dyr under transport (transportforordningen), der skal erstatte den nuværende forordning fra 2005. Forslaget er baseret på anbefalinger fra Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) fra september 2022. De væsentligste ændringer omfatter en begrænsning af den maksimale transporttid for dyr til slagtning til ni timer. Dyr til opfødning og aul kan transporteres i 21 timer efterfulgt af et hvil på 24 timer og herefter igen i 21 timer til bestemmelsesstedet. Forslaget indfører også skærpede krav til transporter til tredjelande, ligesom arealkravene øges, og mindstealderen for kalve, der transporteres, hæves. Forslaget vurderes at have væsentlige samfundsøkonomiske, erhvervsøkonomiske og statsfinansielle konsekvenser, herunder administrative. Samtidig vurderes forslaget at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark og EU positivt i form af forbedret dyrevelfærd. Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment. Det er særdeles vigtigt for regeringen, at forslaget samlet set forbedrer dyrevelfærden sammenlignet med i dag. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025 med henblik på en fremskridtsrapport.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2023) 770 af 7. december 2023 fremsat forslag om Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter, om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1255/97 og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 (transportforordningen). Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogudgave den 16. februar 2024.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og artikel 114, stk. 1 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025 med henblik på en fremskridtsrapport.

Formål og indhold

I Kommissionens jord til bord-strategi fra maj 2020 fremgår det blandt andet, at Kommissionen vil fremsætte forslag til revision af EU's dyrevelfærdslovgivning i fjerde kvartal 2023, herunder forslag om ny forordning om beskyttelse af dyr under transport. Som optakt til denne revision udfærdigede Kommissionen en evaluering af EU's dyrevelfærdslovgivning, som blev offentliggjort i oktober 2022. Heri konstaterede Kommissionen, at den nuværende transportforordning har forbedret dyrevelfærden under transport sammenlignet med den forudgående periode, men at der fortsat er grundlag for forbedringer. Særligt henledte Kommissionen opmærksomheden på, at de nuværende EU-regler om transport af dyr ikke reflekterer den nyeste viden om velfærden for dyr under transport. Derudover konstaterede Kommissionen en uensartet håndhævelse af reglerne mellem medlemsstaterne, der har skabt uens konkurrencevilkår for virksomhederne.

Forordningens anvendelsesområde

Forordningen omhandler transporter, der finder sted i forbindelse med økonomisk aktivitet. Som noget nyt undtages transporter med dyr til træning, udstillinger, konkurrencer, kulturelle begivenheder, cirkus, hestesport og hobbyaktiviteter fra forordningens anvendelsesområde. Også transporter af beskyttede dyrearter (CITES), mellem zoologiske haver, af prydfisk og af akvatiske dyr til fødevarevirksomheder, der har direkte salg til forbrugere, undtages. Desuden undtages forsøgsdyr¹ fra bestemmelserne om transportegnethed, maksimal transporttid og fra de specifikke regler i bilaget om forsendelsestid, temperaturer, hvileperioder samt fodrings- og vandingsintervaller.

Maksimal transporttid

Med forslaget sænkes den maksimale transporttid på tværs af dyrearter- og kategorier. Korte transporter defineres som transporter med en varighed på under ni timer (mod otte timer i dag) og lange transporter på ni timer og derover. Dette er et forsøg på at tilpasse reglerne om transporttid for dyr med chaufførers køre-hviletidsbestemmelser, som er reguleret i forordning (EF) nr. 561/2006 af 15. marts 2006.

I forslaget skelnes desuden mellem slagtedyr og dyr til levebrug (opfedning og avl). Med forslaget må slagtedyr maksimalt transporteres i ni timer. De kompetente myndigheder kan give tilladelse til en længere transport, hvis det nærmeste slagteri til den pågældende dyreart eller -kategori ikke kan nås på ni timer. Slagtedyr omtales ikke særskilt i den gældende transportforordning. For dyr til levebrug fastsættes en maksimal transporttid på 21 timer efterfulgt af 24 timers hvile på et kontrolsted, hvorefter dyrene maksimalt må transporteres i yderligere 21 timer før ankomst til bestemmelsesstedet. Her skal dyrene opholde sig i syv dage, før en ny transport kan påbegyndes. Dyrene skal i løbet af de 21 timers transport senest hver 10. time have én times pause om bord på transportmidlet, hvor de tilbydes foder, og de skal have adgang til vand ad libitum under transporten eller i hvileperioderne.

Tiden, hvor dyrene transporteres ad søvej, uanset om de læsses på et skib eller køres ombord på et skib, og således opholder sig på vejtransportkøretøjet under overfarten, medregnes ikke i den maksimale transporttid.

Forslaget lægger op til at indføre yderligere artsspecifikke regler for den maksimale transporttid af fjerkræ og kaniner, der transporteres i containere, herunder også for transport ad søvej.

En sammenbringningsvirksomhed² foreslås kun at kunne være afgangssted, hvis dyrene er transporteret under 100 km til virksomheden. I dag kan en sammenbringningsvirksomhed være afgangssted, selvom transporten dertil har været længere end 100 km, hvis dyrene hviler i 6 timer inden den videre transport. En sammenbringningsvirksomhed kan ifølge forslaget desuden ikke være et bestemmelsessted.

Transport af ikke-fravænnede dyr, herunder kalve

Af forslaget fremgår det, at kalve ikke anses for at være egnet til transport, før de både er minimum fem uger gamle og vejer minimum 50 kg (mod 14 dage i dag). Smågrise, lam og kid anses ikke for egnet til

¹ Med forsøgsdyr forstås transporter af dyr i forbindelse med videnskabelige formål, som er godkendt i medfør af direktiv 2010/63/EU.

² En virksomhed godkendt til samlinger af dyr fra forskellige husdyrbrug, så dyrene danner sendinger, der er bestemt til flytninger inden for EU eller eksport til tredjelande. En sammenbringningsvirksomhed skal godkendes af de kompetente myndigheder.

transport, før de er tre uger gamle. Ikke-fravænnede dyr må dog transporteres tidligere, hvis transporten er kortere end 100 km.

Den maksimale transporttid for ikke-fravænnede dyr er i forslaget otte timer. Hvis der på transportmidlet er et aktivt mælkefodringssystem, som er godkendt af Kommissionen, kan dyrene imidlertid transporteres i op til ni timer efterfulgt af et hvil på én time, hvorefter dyrene atter vil kunne transporteres i op til ni timer til bestemmelsesstedet. Kommissionen vil præcisere kravene til mælkefodringssystemet i en gennemførselsretsakt.

Arealkrav

Arealkravene for alle dyregrupper foreslås øget med forslaget. Hverken den gældende forordning eller forslaget sonder mellem arealkrav ved korte og lange transporter. I Danmark har man valgt at præcisere arealkravene i national ret og herunder sonde mellem korte og lange transporter. Der stilles således krav om, at arealet skal være 20 pct. højere ved lange transporter end ved korte. For danske transportører vil den procentvise stigning i arealkravene i medfør af forslaget derfor være størst ved korte transporter. Set i forhold til den danske bekendtgørelse øges arealkravet for grise med forslaget med ca. 30-50 pct. ved korte transporter og med ca. 10-25 pct. ved lange transporter. For kvæg øges arealkravet med ca. 50-90 pct. ved korte transporter og med ca. 10-60 pct. ved lange transporter. Arealkravet for fjerkræ i vægtintervallet 1 til 5,5 kg øges med ca. 25-70 pct. De relativt store spænd i den procentvise øgning i arealkrav skyldes, at de enkelte vægtklasser påvirkes forskelligt af den anvendte ligning, som er baseret på EFSA's anbefalinger. Som noget nyt vil de samme arealkrav gælde uanset transportmiddel, dog er der ikke fastsat arealkrav ved flytransporter.

Temperaturkrav under transport

Ved planlægning af transporten skal både den kompetente myndighed og organisator tage hensyn til de forventede temperaturer ud fra vejrudsigten på afgangsstedet, bestemmelsesstedet og eventuelle kontrolsteder i Unionen og i tredjelande samt på eventuelle grænsekontrolsteder fra Unionen. Efter de gældende regler skal temperaturen inde i transportmidlet være mellem 5 og 30 grader celsius med en tolerancemargin på +/- fem grader afhængigt af den udvendige temperatur. Følgende krav foreslås for vejtransporter af landdyr med undtagelse af fjerkræ, kaniner, hunde og katte:

- a) Hvis der er varslet temperaturer under nul grader på en eller flere af de ovenfor nævnte lokationer, skal vejtransportmidlet være overdækket og luftcirkulationen skal kontrolleres for at beskytte dyrene mod vindafkøling.
- b) Hvis der er varslet temperaturer under -5 grader, skal a) være opfyldt, og den maksimale transporttid må ikke overstige ni timer.
- c) Hvis der er varslet temperaturer mellem 25 og 30 grader, må den maksimale transporttid mellem kl. 10:00 og kl. 21:00 ikke overstige ni timer.
- d) Hvis der er varslet temperaturer over 30 grader, skal hele transporten afvikles mellem kl. 21:00 og kl. 10:00.
- e) Ved temperaturer over 30 grader mellem kl. 21:00 og kl. 10:00 skal det tilgængelige areal for dyrene øges med 20 pct.

Forslaget lægger desuden op til artsspecifikke bestemmelser for fjerkræ, kaniner, hunde og katte. Transport af hunde og katte skal foregå ved temperaturer på mellem 20 og 25 grader inde i transportmidlet og ved en luftfugtighed på mellem 30 og 70 pct. Fjerkræ og kaniner, der transporteres i containere, skal transporteres i biler med beskyttelse mod vind, hvis den forventede temperatur på afgangssted og bestemmelsessted er under 10 grader. For udsætterhøner (slagtedy, der har indgået i en produktion af ruge- eller konsumæg) gælder, at de ikke må transporteres, hvis der ikke kan garanteres en temperatur på mindst 15 grader inde i transportmidlet.

Ansvarsfordeling ved transport af dyr

Organisator af lange transporter skal som et nyt tiltag i forslaget være autoriseret af den kompetente myndighed. En autorisation er gyldig i op til fem år. Organisator er ansvarlig for hele transporten fra afgangssted til bestemmelsessted samt for at indsende logbogen via TRACES³ til den kompetente myndighed senest to dage og tidligst fem dage før den planlagte afgangsdato.

Transportøren har ansvar for at sikre, at chauffører, ledsagere og dyrevelfærdsansvarlige ved søtransporter har deltaget i godkendte uddannelseskurser og har gyldige kompetencebeviser. Transportøren har også ansvar for, at dyrene transporteres i overensstemmelse med reglerne i forordningen samt for dyrenes transportegnethed under hele transporten fra pålæsning ved afgangsstedet til aflæsning på bestemmelsesstedet, også som følge af chauffør eller ledsagers utilstrækkelige ageren.

Besætningsejeren på afgangsstedet har ansvar for at sikre dyrenes transportegnethed og ved drægtige dyr at angive datoen for insemination eller forventet nedkomst i logbogen. Chauffør eller ledsager skal vurdere dyrenes velfærd og transportegnethed hver 4,5 time og har ansvar for, at de tekniske regler ved overførsel af dyrene fra et transportmiddel til et andet overholdes. Ved ankomst til bestemmelsesstedet skal chauffør eller ledsager samt modtageren udfylde og underskrive logbogen i TRACES.

Som et yderligere nyt tiltag skal alle på- og aflæsninger af dyr ske under tilsyn af en dyrlæge. Ifølge EU's dyresundhedslov⁴ skal dyr synes for at verificere, at de opfylder alle krav i dyresundhedscertifikatet, bl.a. transportegnethed, forud for udførsel fra Danmark. Synet kan foregå på forskellige tidspunkter forud for afsendelse og ikke nødvendigvis i forbindelse med på- og aflæsning. Forslaget til en ny transportforordning ændrer ikke på dette krav. Der er i de gældende regler ikke krav om et tilsvarende syn ved nationale transporter, hvor der ikke udfærdiges et sundhedscertifikat, men der stilles krav om, at dyr synes før slagtning, bl.a. for at undersøge om dyrets velfærd er bragt i fare⁵. Kravet i forslaget vil således medføre en markant stigning i antallet af tilsyn med dyr, der skal transporteres.

Transport til og fra tredjelande

Organisatorer skal som et nyt tiltag have et særligt certifikat for at kunne transportere dyr til tredjelande. Certifikatet har en gyldighedsperiode på fem år og opnås ved, at et uvildigt certificeringsorgan evaluerer organisatorens første transport til et tredjeland og to uanmeldte transporter inden for gyldighedsperioden. Hvis reglerne ikke overholdes, orienterer certificeringsorganet de kompetente myndigheder, der på den baggrund inddrager organisatorens certifikat for transport til tredjelande.

Hvileperioder i tredjelande må kun afholdes på kontrolsteder, der som minimum opfylder kravene til godkendte kontrolsteder inden for EU. Dette skal valideres af et uvildigt certificeringsorgan.

Disse regler vil også gælde for transport af dyr til Grønland og Færøerne.

³ TRAdE Control and Expert System (TRACES) er en IT-løsning, som er en del af EU's informationsstyringssystem for offentlig kontrol. Systemet understøtter samhandel i EU samt ind- og udførsel til og fra tredjelande.

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/429 af 9. marts 2016 om overførbare dyresygdomme og om ændring og ophævelse af visse retsakter på området for dyresundhed (»dyresundhedsloven«)

⁵ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2019/627 af 15. marts 2019 om ensartede praktiske ordninger for gennemførelse af offentlig kontrol af animalske produkter til konsum, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/625, og om ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 2074/2005 for så vidt angår offentlig kontrol, artikel 11, stk. 2 og 3.

Administrative krav og IT-systemer

Det administrative IT-system TRACES, som er udviklet af Kommissionen, vil i højere grad skulle benyttes. Eksempelvis skal logbøger indsendes og valideres i TRACES, hvor også godkendelsescertifikater til skibe og vejtransportmidler, kompetencebeviser for chauffører og ledsagere mv. skal være tilgængelige. Som noget nyt skal der også udfyldes en simplificeret logbog i TRACES ved korte transporter. Der stilles endvidere krav om, at alle vejtransportmidler, herunder også til korte transporter, skal udstyres med et positioneringssystem, som med korte intervaller noterer transportmidlets position. Disse data skal overføres til TRACES via et informationssystem, som Kommissionen udvikler.

Øvrige bestemmelser

Forslaget fastlægger som noget nyt mere specifikke krav til transport af fisk, hunde og katte i forbindelse med økonomisk aktivitet.

Forslaget indeholder desuden bestemmelser om, hvordan medlemsstaterne skal forholde sig til overtrædelser af reglerne i forordningen. Det anføres, at den ansvarlige for en overtrædelse skal pålægges administrative sanktioner i overensstemmelse med forordningen og national ret. Alternativt kan strafretlige sanktioner anvendes. Videre fremgår det, at medlemsstaterne skal sikre, at alvorlige overtrædelser kan straffes med administrative økonomiske sanktioner.

Forordningen finder som udgangspunkt anvendelse to år efter vedtagelse. Bestemmelser vedrørende positioneringssystem, maksimal transporttid, transport til og fra tredjelande, transportegnethed for ikke-fravænnede dyr (inkl. kalve) samt arealkrav finder anvendelse fem år efter vedtagelse.

Formandskabets ændringsforslag

De væsentligste emner behandlet i formandskabernes foreløbige kompromisforslag er maksimal transporttid, temperaturkrav og tilstedeværelse af en dyrlæge ved på- og aflæsning.

For dyr transporteret til øvrige formål end slagtning (undtaget fjerkræ og kaniner) lægges der op til, at dyrene kan transporteres i yderligere 21 timer i forhold til Kommissionens forslag. Dertil kan der under visse omstændigheder lægges i alt ni timers transporttid til og fra en sammenbringningsvirksomhed. Transporttiden for slagtedyrlægges op til at blive øget fra ni timer som i Kommissionens forslag til 21 timer uden mulighed for, at den kompetente myndighed kan tillade en længere transport. Det bemærkes desuden, at på- og aflæsning samt søtransporter ikke indgår i transporttiden. For ikke-fravænnede dyr er den væsentligste ændring i kompromisforslaget, at hvilket efter ni timers transport skal være tre timer i stedet for én time, da dyrene skal mælkefodres.

I kompromisforslaget indgår desuden regler for den indvendige temperatur i transportmidlet. Dette svarer til de nuværende regler, dog således at den nuværende måleusikkerhed på +/- 5 grader inkluderes i grænseværdierne, hvormed temperaturen skal være mellem 0 og 35 grader. Det fremgår også, at der skal tages hensyn til den varslede udendørs temperatur på afgangsstedet, eventuelle kontrolsteder og udgangsteder samt på bestemmelsesstedet. Endvidere skal et alarmsystem advare chaufføren, hvis temperaturen hos dyrene bliver for høj eller lav.

Ifølge kompromisforslaget skal på- og aflæsninger af dyr ske under tilsyn af en person, der er i besiddelse af et kompetencebevis. Det vil i praksis ofte være chaufføren eller ledsageren og dermed ikke en dyrlæge som i Kommissionens forslag.

Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet om forordningsforslaget. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg og Transportudvalg med bidrag fra Fiskeriudvalget.

Der forventes svære forhandlinger, da de politiske grupper er splittede i deres syn på vægtningen af dyrevelfærd under transport over for de økonomiske omkostninger forbundet med Kommissionens forslag. Europa-Parlamentets udtalelse ventes tidligst i slutningen af 2025.

Nærhedsprincippet

Kommissionen har vurderet, at nærhedsprincippet er overholdt under henvisning til, at transport af levende dyr i vid udstrækning er en grænseoverskridende aktivitet. Området er allerede reguleret ved den nuværende forordning om transport af dyr, som begrænser medlemsstaternes muligheder for at vedtage nationale regler. Kommissionen vurderer, at revisionen af de gældende regler vil sikre lige konkurrencevilkår for operatører på det indre marked, lette handelen med dyr inden for EU og sikre et mere effektivt myndighedstilsyn. Dette vil ske mere mål- og omkostningseffektivt, end medlemsstaterne ville kunne opnå hver for sig og uafhængigt af hinanden.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og om ændring af direktiv 64/432/EØF og 93/119/EF og forordning (EF) nr. 1255/97 er direkte gældende i dansk ret.

I bekendtgørelse nr. 26 af beskyttelse af dyr under transport af 13. januar 2020, som er udstedt i medfør af dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 20 af 11. januar 2018, som er ophævet ved lov om dyrevelfærd nr. 133 af 25. februar 2020 og derved har erstattet dyreværnsloven, er der indført præciseringer og enkelte stramninger til transportforordningen. Bl.a. er det fastsat, at søer, som flyttes fra besætninger efter at have indgået i en produktion af smågrise (udsættersøer), ikke er transportegnede til transporter over otte timer. Den 1. juli 2024 blev bekendtgørelsen ændret, hvormed der fastsættes krav til den indvendige højde ved transport af smågrise mellem 10 og op til 40 kg. Reglerne finder anvendelse pr. 1. april 2031.

I bekendtgørelse nr. 1471 om uddannelse i transport af dyr af 8. december 2015, som er udstedt i medfør af dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 20 af 11. januar 2018, som er ophævet ved lov om dyrevelfærd nr. 133 af 25. februar 2020 og derved har erstattet dyreværnsloven, er der indført præciseringer af kravene til uddannelse af chauffører, ledsagere og medarbejdere på sammenbringningsvirksomheder.

I bekendtgørelse nr. 10136 om teknisk forskrift om transport af levende dyr til søs af 21. november 2006 præciseres reglerne for transport af levende dyr til Grønland. Bekendtgørelsen er udstedt i medfør af lov om sikkerhed til søs, jf. lovbekendtgørelse nr. 627 af 26. juli 2002 med senere ændringer, og i medfør af anordning nr. 607 af 25. juni 2001 om ikrafttræden for Grønland af lov om sikkerhed til søs, anordning nr. 729 af 19. august 2003 om ikrafttræden for Grønland af § 2 i lov om ændring af sømandsloven og lov om sikkerhed til søs.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Der er tale om en forordning, som vil være direkte og umiddelbart gældende i dansk ret. Forordningen vil også finde anvendelse for transporter af dyr til Grønland og Færøerne, der betragtes som tredjelande i denne sammenhæng.

En vedtagelse af forslaget vurderes at medføre behov for at revidere de ovenfor nævnte bekendtgørelser. Omfanget heraf afventer en nærmere vurdering, som ikke kan foretages, før forordningen er vedtaget.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes at medføre væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser, herunder administrative konsekvenser. De erhvervsøkonomiske konsekvenser ved forslaget i Danmark vurderes at beløbe sig til minimum ca. 27 mio. kr. i omstillingsomkostninger og minimum ca. 1,4 mia. kr. i årlige løbende omkostninger inkl. administrative omkostninger.

Kravet om, at alle på- og aflæsninger af dyr skal ske under tilsyn af en dyrlæge, vurderes at medføre løbende omkostninger på ca. 1 mia. kr. om året. Derudover har begrænsningerne i den maksimale transporttid og de øgede arealkrav betydning for beløbets størrelse. Langt hovedparten af dyr, der transporteres i Danmark eller fra Danmark til udlandet, transporteres på vej, men forslagets arealkrav har også væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser for søtransport. Transport af akvatiske dyr vil med forslaget også blive omfattet af en række krav med heraf følgende væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser for det danske erhverv.

Med forslaget ventes der overordnet set at ske ændringer i mønsteret for transport af levende dyr i forbindelse med økonomisk aktivitet, men det er vanskeligt at forudsige de faktiske ændringer. Der reguleres med forslaget på en række bestemmelser samtidigt, f.eks. maksimal transporttid, temperaturkrav m.v., der kan have gensidigt indvirkende effekter. Estimeringen af de erhvervsøkonomiske konsekvenser ved forslaget er baseret på en antagelse om, at der efter vedtagelsen vil blive transporteret det samme antal dyr som i dag.

Levende dyr, som afgår fra Danmark, transporteres i vid udstrækning af udenlandske transportører. I det omfang reguleringen påvirker udenlandske virksomheder, er de erhvervsøkonomiske konsekvenser ikke medregnet. Regeringen er opmærksom på, at der kan ske overvæltning af omkostninger fra de berørte udenlandske virksomheder til danske virksomheder.

Som en del af de erhvervsøkonomiske omkostninger vurderer Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR), at forslaget vil medføre administrative omkostninger for det danske erhverv, både i form af omstillings- og løbende administrative omkostninger.

OBR vurderer, at forslaget vil medføre omstillingsomkostninger på ca. 4,5 mio. kr. Det skyldes primært, at der stilles krav om et positioneringssystem i alle køretøjer. OBR vurderer også, at forslaget medfører løbende administrative omkostninger på ca. 19,5 mio. kr. samt lettelser på ca. 0,5 mio. kr. De løbende omkostninger skyldes i overvejende grad, at der skal udfyldes en forenklet logbog i forbindelse med alle korte forsendelser.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes at have statsfinansielle konsekvenser, herunder særligt administrative konsekvenser. Samlet set vurderes de statsfinansielle konsekvenser at udgøre ca. syv mio. kr. årligt. De omfattede opgaver er i alt overvejende omfang gebyrfinansieret efter de gældende regler.

For det første ventes forslaget at medføre en øget byrde til sagsbehandling for Fødevarestyrelsen. Forslaget ventes at afstedkomme behov for kontrol af flere logbøger, både forud for og efter transporterne, da forslaget indebærer krav om logbøger til flere dyrearter- og kategorier, ligesom f.eks. de øgede arealkrav og nye regler for maksimal transporttid ventes at medføre flere forsendelser og dermed flere logbøger. Fødevarestyrelsens kontroller af logbøger er i dag gebyrfinansieret.

For det andet kan der muligvis forventes yderligere IT-udgifter forbundet med implementeringen af forordningen, der lægger op til øget digitalisering. Det kunne eksempelvis omfatte udgifter til ændringer

af nationale IT-systemer, så der skabes bedre sammenhæng til TRACES. For det tredje ventes politiet at have et øget tidsforbrug ved vejsidekontroller, når oplysninger skal verificeres ved opslag i TRACES.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes at medføre negative BNP-effekter på 1,3 mia. kr. (2024-priser). Det skyldes, at kravene i forslaget vil øge produktionsomkostningerne for virksomheder, som beskæftiger sig med transport af levende dyr, hvilket mindsker virksomhedernes produktivitet. Det resulterer bl.a. i højere priser, der afledt vil reducere den økonomiske aktivitet.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget vil ifølge Kommissionens konsekvensanalyse medføre indirekte samfundsmæssige fordele, f.eks. ved at medvirke til at nedbringe risikoen for antimikrobiel resistens og spredning af dyresygdomme og ved at leve op til borgernes forventninger til dyrevelfærd.

En vedtagelse af forslaget skønnes at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark og EU positivt i form af bedre dyrevelfærd.

Der udestår afklaring af forslagets eventuelle miljø- og klimapåvirkning.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug), i Den Nationale Komité for Landbrugsdyr og på Høringsportalen, hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Dyrenes Beskyttelse mener, at kommerciel dyretransport ikke er forenelig med god dyrevelfærd, og at lange transporter øger risikoen for dårlig dyrevelfærd. De nuværende regler beskytter ikke dyr under transport mod at lide overlast, og der er derfor behov for at skærpe lovgivningen. Dyrenes Beskyttelse mener, at de foreslåede begrænsninger af transporttiden er utilstrækkelige og efterlyser en ambitiøs lovgivning, der for alvor vil give incitament til at erstatte transport af levende dyr med transport af animalske produkter. Dyrenes Beskyttelse mener, at hensynet til dyrene altid bør veje tungere end snævre økonomiske interesser på området. Dyrenes Beskyttelse vurderer dog, at en del af bestemmelserne i forslaget kan bidrage til at forbedre velfærden for dyr under transport i forhold til nuværende praksis.

Specifikt opfordrer Dyrenes Beskyttelse til, at der arbejdes for indførelse af temperaturkrav inde i køretøjet og krav til indvendig højde for grise; at der arbejdes for at fastholde og styrke forslaget om kortere transporttid, pause efter 10 timers transport og krav til GPS-system; at der arbejdes for at fastholde og styrke de specifikke forslag vedrørende transport af kalve og af fjerkræ, vedrørende sammenbringningsvirksomheder og vedrørende pladsforhold.

World Animal Protection Danmark anser det for positivt, at pladskravene under transport øges i henhold til EFSA's anbefalinger, og at dyr til slagtning maksimalt må transporteres i ni timer inklusive på- og aflæsning. World Animal Protection Danmark havde dog gerne set, at det også gjaldt for dyr til videre opdræt og opfodning. Den foreslåede reduktion på tre timer, så dyr må transporteres i 21 timer i stedet for 24 timer, før de skal have en hvileperiode, anses for at være en minimal forbedring.

World Animal Protection Danmark finder det meget skuffende, at eksporten af dyr og dermed de lange dyretransporter til tredjelande kan fortsætte uhindret, da World Animal Protection Danmark finder, at det i praksis er umuligt at kontrollere, at transporten sker efter de samme regler og giver dyrene den

beskyttelse, som de er berettiget til i forhold til EU-reglerne. Det er desuden skuffende, at de meget lange søtransporter af dyr også kan fortsætte, idet tiden til søs ikke betragtes som transporttid.

Ifølge World Animal Protection Danmark indføres der mindre forbedringer for gruppen af sårbare dyr, herunder højdrægtige dyr og spædekcalve. Foreningen havde gerne set, at kalve først måtte udsættes for en lang dyretransport, når de er fravænnet.

Det Dyreetiske Råd kan tilslutte sig forordningens overordnede formål, som bl.a. anføres at være at sikre en høj grad af dyrevelfærd ved at undgå lange transporter af levende dyr til slagtning og i stedet fremme transport af slagtekroppe og kød, og at transport med andre formål end slagtning begrænses.

Det Dyreetiske Råd hilser det velkomment, at der med forslaget fastsættes grænser for maksimal transporttid. Rådet finder dog, at det er for uambitiøst, at de foreslåede grænser for maksimal transporttid reelt ikke har betydning for flere dyr, da der i dag kun transporteres relativt få slagtedyrr over de foreslåede ni timer. Når det gælder transport af andre dyr end slagtedyrr, anerkender Rådet, at de foreslåede regler for maksimal transporttid er en forbedring, men den samlede transporttid er stadig potentielt set lang og involverer af- og pålæsning. Også for disse dyr er der tilsyneladende tale om relativt få dyr, der transporteres i længere tid, end forslaget lægger op til. Med den ovennævnte målsætning for øje om at sikre høj dyrevelfærd anbefaler Det Dyreetiske Råd derfor, at der også for disse dyr fastsættes en maksimal grænse på 9 til 12 timer, så af- og pålæsning så vidt muligt undgås for alle dyr. Rådet anerkender samtidig, at det i så fald af geografiske årsager også kan være nødvendigt visse steder at give dispensation til længere transporter af disse dyr svarende til muligheden for transport af slagtedyrr.

Det Dyreetiske Råd kan principielt tilslutte sig forslaget fra Kommissionen og anbefale, at kravene opdateres i henhold til den nyeste dyrevelfærdsforskning på området.

Dyreværns-Organisationernes Samarbejds-Organisation (DOSO) har en række generelle betragtninger til forslaget. DOSO ser positivt på de foreslåede øgede arealkrav, da dette vil forbedre dyrevelfærden under transport. Ift. artsspecifikke regler og uddannelse hilses det velkomment, at der foreslås flere artsspecifikke krav for bl.a. fisk, hunde og katte. Disse regler bør dog udvides til at omfatte alle transportere dyr, inklusiv akvatiske, hvirvelløse dyr som cephalopoder. Det anbefales desuden at styrke uddannelsen for transportører, så de besidder tilstrækkelig viden om de dyr, de transporterer. Det er vigtigt, at de dyr, som er undtaget fra forordningen, herunder forsøgsdyr, sikres beskyttelse gennem separat lovgivning.

DOSO anbefaler et fuldstændigt forbud mod eksport af levende avls-, slagte- og produktionsdyr til tredjelande. Det er urealistisk at sikre overholdelse af EU's regler uden for EU. Det foreslåede certificeringssystem vurderes som utilstrækkeligt, da der allerede er betydelige problemer med regelhåndhævelse og kontrol inden for EU. For at beskytte dyrevelfærden og miljøet opfordres til et stærkere fokus på at begrænse eksporten af levende dyr også inden for EU's grænser, især over længere afstande og via søveje. Transporten udgør en betydelig risiko for spredning af mikroorganismer, herunder zoonoser, og skaber en unødigt belastning for både miljø og dyrevelfærd. DOSO foreslår at fremme transport af kødprodukter og slagtekroppe frem for levende slagtedyrr samt genetisk materiale frem for avlsdyr. DOSO opfordrer til, at medlemsstaterne understøtter og promoverer nærslagtning på gårde eller i mindre, lokale slagtehusse for at minimere transporttiden.

DOSO anbefaler en maksimal transporttid på maksimalt 8 timer for slagtedyrr af arterne bovine, ovine, porcine og equine, frem for de foreslåede 9 timer som grænse mellem korte og lange transporter. På- og aflæsning bør være indregnet i de 8 timer. For fjerkræ og kaniner foreslås en maksimal transporttid på 4 timer i containere og en samlet tidsbegrænsning på 6 timer i containerne inklusiv pauser.

DOSO støtter desuden skærpede krav til transport af ikke-fravænnede dyr og anerkender, at grænsen for transport af kalve hæves fra 2 til 5 uger. Dog anbefales yderligere en hævning til mindst 12 uger for kalve, 30 dage for svin og 6 uger for kaniner. For drægtige dyr ses positivt på, at dokumentation for drægtighedsstatus, såsom dato for insemination eller parring, bliver påkrævet. DOSO foreslår dog, at pattedyr ikke betragtes som transportegnede efter påbegyndelsen af det tredje trimester.

DOSO støtter endvidere initiativer, der fremmer ensartet håndhævelse og kontrol på tværs af medlemsstaterne for at modvirke konkurrenceforvridning. Effektiv håndhævelse er afgørende for at sikre dyrevelfærden og overholdelsen af forordningens krav.

Den Danske Dyrlægeforening kvitterer for, at forslaget generelt indeholder mange positive elementer. Den Danske Dyrlægeforening mener, at kalve, som transporteres i op til 19 timer, bør modtage kalvevalse eller stråfoder i stedet for mælkefodring. Grise, som transporteres på lange transportere, bør kunne hvile på bilen i stedet for på et kontrolsted, hvis forholdene ombord har karakter af staldforhold af hensyn til dyrenes sundhedsstatus. Ved transport af hunde og katte ønskes størrelseskrav til bure, samt at der ikke må være gødning-/urinnedfald mellem burene. For katte påpeges desuden, at de er solitære dyr og derfor bør kunne transporteres i særskilte bure.

Endvidere ønsker Den Danske Dyrlægeforening præciseret, om der med forslaget lægges op til, at der skal være en dyrlæge til stede ved alle på- og aflæsninger, samt hvornår der er tale om hobby- og sportsdyr samt kommercielle hestehold.

Den Danske Dyrlægeforening kvitterer overordnet for, at forordningen har til hensigt at styrke dyrevelfærden under transport, og finder det positivt, at forslagets udgangspunkt er anbefalingerne fra Den Europæiske Fødevarer-sikkerhedsautoritet (EFSA). Den Danske Dyrlægeforening støtter forslaget om en maksimal transporttid for slagtedyr. Dette er i tråd med foreningens hidtidige holdning om at begrænse transporttiden for at sikre højere dyrevelfærd. Vedrørende transport af levebrugsdyr i op til 21 timer, efterfulgt af hvile og yderligere transport, bemærkes det, at der ifølge forslaget kun skal tilbydes vand "enten under transport eller i hvileperioden". Dette findes uklart og potentielt problematisk, idet det kan tolkes som, at dyr kan transporteres op til 10 timer uden adgang til vand. Det bør præciseres, at dyr altid skal have adgang til vand ad libitum under hele transportforløbet – både i hvile og under bevægelse. Den Danske Dyrlægeforening anbefaler ligeledes, at der stilles konkrete krav om adgang til vand og foder under søtransport, svarende til kravene for vejtransport.

Den Danske Dyrlægeforening bakker op om forslaget om at hæve minimumsalderen for transport af kalve fra 14 dage til 5 uger og 50 kg. Det anbefales dog, at mælkefodring under transport ikke anvendes, da det indebærer betydelige risici for infektioner, fejlnæring og lav velfærd. I stedet bør kalve tilbydes vand, kalvevalse og stråfoder ad libitum.

Angående temperaturer findes det positivt, at der stilles differentierede krav ved lave og høje temperaturer, men det bemærkes, at der er forskel for dyrearterne i forhold til varme og kuldefølsomhed. Derfor er det utilstrækkeligt med transportgrænser ved 25–30 °C. Den Danske Dyrlægeforening anbefaler indførelse af artsspecifikke grænser og muligheden for at forbyde transport, hvis temperaturen overstiger dyrenes termale komfort i længere perioder. Kravet om et alarmsystem der advarer chaufføren ved for høje temperaturer støttes.

Den Danske Dyrlægeforening ønsker, at det tydeliggøres, hvad der konkret menes med "kontrol" af dyr før transport. Hvis der er tale om en sundhedsmæssig eller velfærdsmæssig vurdering, er det udeluk-

kende dyrlæger, der har kompetence og fagligt grundlag for at udføre denne opgave. Det er en kernekompetence i dyrlægeuddannelse, og denne vurdering må ikke udvandes til at kunne udføres af personer med kortere kursusuddannelser. Ligeledes finder Den Danske Dyrlægeforening, at det bør præciseres, om kravet om dyrlægetilsyn ved alle på- og aflæsninger gælder for alle dyrearter og transporttyper, og om det skal være en praktiserende eller embedsdyrlæge. En generel og absolut forpligtelse vurderes som uhensigtsmæssig og ressourcekrævende. I forhold til kompromisforslaget, er det dog afgørende, at der skelnes klart mellem teknisk tilsyn og faglig vurdering af dyrs transportegnethed samt underskrivelse af sundhedscertifikater. Det er alene dyrlæger, der har kompetence og faglig forudsætning for disse opgaver.

Angående Inklusion af på- og aflæsning i transporttid findes det problematisk, at på- og aflæsning samt søtransport ikke indgår i den samlede transporttid. Disse faser kan være forbundet med væsentlig belastning og stress for dyrene, og bør som minimum indgå delvist i den samlede vurdering af transportbelastningen. Slutteligt foreslås det, at grise på lange transporter kan forblive på køretøjet under hviletid, hvis køretøjet opfylder standarder svarende til staldforhold. Dette kan reducere stress, smitterisiko og logistikudfordringer.

Landbrug & Fødevarer havde forventet, at Kommissionens forslag adresserede Europa-Parlamentets anbefalinger fra 2022 vedr. manglende håndhævelse af de nuværende regler. Ifølge Landbrug & Fødevarer lægger forslaget op til endnu flere og strammere krav til de virksomheder, som allerede gør det godt, uden at sikre et løft af bunden hos de virksomheder, hvor effekten på dyrevelfærden vil være størst. Landbrug & Fødevarer frygter, at forslaget vil forstærke konkurrenceforvridningen af det indre marked.

Konsekvensanalysen afdækker ifølge Landbrug & Fødevarer ikke de reelle økonomiske, sociale og miljømæssige effekter af forslaget. F.eks. er nationale transporter ikke medregnet, og disse udgør alene i Danmark ca. 82 pct. af alle transporter i grisesektoren. Andelen forventes at være endnu højere for kvægsektoren. Ifølge Landbrug & Fødevarer bør der ligge en fuld konsekvensanalyse, inden der tages stilling til de enkelte elementer i forslaget.

Ligeledes påpeger Landbrug & Fødevarer, at hverken de økonomiske og miljømæssige konsekvenser ved stigningen i arealkrav eller det faglige grundlag herfor er tilstrækkeligt afdækket. Landbrug & Fødevarer påpeger, at arealkravene er fastsat på baggrund af anbefalinger til dyrenes pladsbehov i en stald uden at være afprøvet i praksis under transport. Man frygter, at arealkravene vil forringe dyrevelfærden.

Landbrug & Fødevarer kan acceptere en begrænsning af transporttiden for dyr til slagting på ni timer, men for dyr til videre levebrug bør den nuværende grænse på 24 timer fastholdes. Man ønsker mulighed for, at højværdiavlssdyr kan transporteres helt frem til slutdestinationen i tredjelande og i højere grad følge reglerne for transport af dyr til videnskabelige formål. På- og aflæsning bør ifølge Landbrug & Fødevarer undtages fra den samlede transporttid, da det ikke indgår i chaufførernes køretid. Transport af store kvægracer skal fortsat kunne gennemføres i biler med to etager.

Landbrug & Fødevarer ønsker at fastholde det nuværende krav om indvendige temperaturgrænser og muliggøre brug af ny teknologi i form af klimakontrollerede biler og sensorer til temperaturmåling. Ikrafttrædelse af nye regler bør afvente, at udviklingen af de foreslåede IT-løsninger er på plads og gennemtestet.

Landbrug & Fødevarer ser med stor tilfredshed på ændringen af definitionen på økonomisk aktivitet. Samtidig ønsker man en langt større overensstemmelse med de globale principper i Verdensorganisationen for Dyresundhed for forskellige aktørers ansvar og kompetencer ved transport af dyr. Landbrug &

Fødevarer bakker som udgangspunkt op om en harmonisering af principperne for sanktionering på EU-niveau, så det er klart, hvornår og hvem der ifalder ansvar.

Landbrug & Fødevarer noterer sig forhandlingssituationen. I forhold til de fortsatte forhandlinger vil det være vigtigt for Landbrug & Fødevarer, at højværdi avlsdyr kan transporteres hele vejen til slutdestination, og at avlsgrise med høj sundhedsstatus på længere transporter kan hvile på transportmidlet fremfor at aflæsses – dette af hensyn til at minimere smitterisiko og for at bevare grisenes høje sundhedsstatus.

Danske Svineproducenter mener, at forslaget vil medføre dårligere dyrevelfærd under transport. Dette vil ske i form af øget stress som følge af flere af- og pålæsninger, stop på transportturen, tildeling af foder på turen, øget pladskrav samt en øget smitterisiko ved aflæsning og opstaldning inden videre transport. Danske Svineproducenter fremhæver, at forslaget mangler evidens og faglighed til trods for, at EFSA har været hørt. Man mener, at overgangsperioden bør forlænges til ti år i stedet for de foreslåede fem år. Overordnet set mener Danske Svineproducenter, at forslaget bør skrottes, og at der skal foreligge reel viden om de forskellige elementer, så lovgivningen ikke kun er baseret på tro, mening og følelser.

Danske Svineproducenter mener, at det er vigtigt med vandsyning til dyrene under transport og kan se det fornuftige i en form for "vandbeholdnings-logger" for chaufføren, så det sikres, at der er tilstrækkeligt vand til dyrene under transport. Endvidere forslås det, at det undersøges nærmere, hvilke teknologiske muligheder der er for overbrusningsanlæg i transportmidlet svarende til modellen i svinstalde i dag. Dette skal være styret af udetemperaturen i forbindelse med transport i varme perioder.

DI Transport havde gerne set, at Kommissionen havde fremlagt et forslag til sikring af ensartet implementering og håndhævelse af reglerne på tværs af EU, og dermed sikret et løft i dyrevelfærden. Ifølge DI Transport mangler Kommissionens forslag grundlæggende at adressere det eksisterende og reelle problem med manglende håndhævelse af de gældende regler. Der opfordres derfor til at fokusere på en bedre og mere anvendelig retlig ramme, der sikrer retssikkerhed, mere harmonisering på tværs af EU og forbedring af foreneligheden mellem transportforordningen og EU's regelværk om vejtransport.

DI Transport frygter, at forslaget vil forstærke konkurrenceforvridning af det indre marked, da det ifølge DI Transport introducerer flere og strammere krav til de virksomheder, som allerede gør det godt, uden at man sikrer et løft af bunden hos de virksomheder, hvor effekten på dyrevelfærden ville være størst.

DI Transport finder, at konsekvensanalysen er mangelfuld og ikke afdækker de reelle økonomiske, sociale og miljømæssige effekter af forslaget, da kun internationale transporter af dyr er medregnet. De nationale transporter i svine sektoren omfatter mere end 80 pct. af alle transporter. Det samme gør sig gældende for langt de fleste EU-lande. Forslaget vil således risikere at skade det indre marked, hvilket i sidste ende kan få konsekvenser for den europæiske selvforsyningsgrad af animalske fødevarer. Derfor opfordres der til, at man i de kommende forhandlinger husker det globale perspektiv på fødevareforsyning og sikkerhed.

Mere specifikt anser DI Transport særligt arealkrav, transporttid samt uddannelsesmæssige elementer som problematiske i forslaget.

International Transport Danmark (ITD) roser Kommissionen for at have lyttet til branchen, når det kommer til ansvarsfordelingen i forbindelse med transportegnethed. ITD mener, at Kommissionen nærmer sig en mere retfærdig fordeling, hvor chaufføren kun skal have ansvaret for dyrenes helbred under selve transporten. ITD vurderer dog, at der fortsat er rum for en præcisering af ansvarsfordelingen. Med

de nuværende formuleringer er der fortsat risiko for gråzoner, der kan skabe problemer for både landmand og chaufføren, og ITD anser det for gavnligt med en præcisering af, hvornår ansvaret skifter fra landmand til chauffør.

Ligeledes anser ITD de temperaturer, en dyretransport må foregå under, for bekymrende. ITD er uforstående over for, hvorfor det skal være den udvendige temperatur, som bestemmer, hvornår en transport må finde sted. ITD opfordrer til, at der i stedet ses mere på, hvordan forskellige tekniske løsninger samt placering af termometer i bilen kan forbedres, så dyrenes velbefindende ikke belastes af varme eller kulde.

Formandskabets kompromisforslag om at der også indgår regler for den indvendige temperatur i transportmidlet svarer til de nuværende regler, dog således at den nuværende måleusikkerhed på ± 5 grader inkluderes i grænseværdierne, hvormed temperaturen skal være mellem 0 og 35 grader. ITD beklager, at der fortsat, at der skal tages hensyn til den varslede udendørs temperatur på afgangsstedet, eventuelle kontrolsteder og udgangsteder samt på bestemmelsesstedet. Som nævnt bør det være den indre temperatur, der måles ved dyrene, der er den mest retvisende for de faktiske temperaturer og dermed den reelle dyrevelfærd. ITD har noteret sig forslaget om et alarmsystem, som skal advare chaufføren, hvis temperaturen hos dyrene bliver for høj eller lav.

I Kommissionens forslag lægges der også op til en stramning af pladskravene, som baserer sig på EFSA's anbefalinger. ITD mener, at mange af EFSA's konklusioner er modsatrettede. Det er efter ITD's opfattelse problematisk for erhvervet og dyrevelfærden, at store ændringer af lovgivningen baserer sig på et meget spinkelt grundlag. ITD finder det problematisk, at der ikke taget hensyn til dyrenes natur. Fx er grise flokdyr, som altid vil placere sig tæt op ad hinanden. Denne adfærd ændres ikke med mere plads. Der vil være større risiko for, at dyrene glider rundt på gulvet, hvilket kan lede til skader på dyret. Vægtfordelingen i bilen kan desuden meget hurtigt ændres, og risikoen for vælteulykker vil stige.

Derudover bemærkes det, at øget plads også vil betyde, at der skal bruges flere lastbiler til at transportere det samme antal dyr, hvilket ifølge ITD vil føre til en forøgelse af udledningen af CO₂. Ifølge ITD vil der med de foreslåede pladskrav alene i Danmark skulle bruges ca. 150 ekstra køretøjer, hvorfor CO₂ udledningen må forventes at blive ca. 14.000.000 kg/CO₂ svarende til 1100 husstandes CO₂ udledning. Derudover finder ITD det meget problematisk, at konsekvensanalysen bag Kommissionens forslag udelukkende er baseret på udtræk fra internationale transporter anført i TRACES og ikke inkluderer nationale transporter, som der udføres klart flest af. ITD bemærker, at et øget antal transporter medfører øget trængsel på vejene og mere vejslid. Vognmandsbranchen har store udfordringer med chaufførmangel. Denne udfordring gør Kommissionens forslag ikke mindre.

ITD roser Kommissionen for at hæve grænsen for, hvornår en transport defineres som lang, fra otte til ni timer. Samtidig anser ITD det dog for bekymrende, at det foreslås, at den maksimale transporttid på lange transporter nedsættes til 21 timer. Det vil ifølge ITD skabe væsentlige problemer, da det vil medføre behov for flere sammenbringningsvirksomheder, og en opbygning af denne infrastruktur vil tage mange år. Den forkortede køreperiode vil føre til stress og øget smitterisiko i hvilestaldene. Flere hvil og omlæsninger medfører unødigt stress. Stressniveauet hos dyr stiger desuden, når de blandes med dyr, de ikke kender. Endelig vil sammenblandingen medføre en øget smittefare blandt dyrene. Alle disse faktorer medfører en unødigt forringelse af dyrevelfærden. I den nuværende forordning fremgår det, at transporttider ud fra et hensyn til dyrene kan forlænges med 2 timer, hvis bestemmelsesstedet ligger i nærheden. ITD mener, at en sådan mulighed bør indskrives i den kommende forordning.

Med formandskabets ændringsforslag lægges der, for dyr transporteret til øvrige formål end slagtning (undtaget fjerkræ og kaniner), op til, at dyrene kan transporteres i yderligere 21 timer i forhold til Kommissionens forslag. Dertil kan der under visse omstændigheder lægges i alt ni timers transporttid til og fra en sammenbringningsvirksomhed. Kompromisforslaget synes i nogen grad som en positiv opblødning af reglerne, men ændrer dog ikke ved, at dyrene skal på hvilestald – med de beskrevne problemer til følge. Dertil finder ITD det positivt, at på- og aflæsning samt søtransporter ikke indgår i transporttiden. ITD noterer sig ligeledes, at der med kompromisset lægges op til at transporttiden for slagtedyr øges fra 9 timer til 21 timer uden mulighed for, at den kompetente myndighed kan tillade en længere transport.

ITD finder, at kravet om at alle på- og aflæsninger af dyr skal ske under tilsyn af en dyrlæge vil medføre en markant stigning i antallet i forhold til det nuværende antal tilsyn med dyr, der skal transporteres. ITD mener, at der er tale om vidtrækkende og stærkt fordyrende krav. ITD finder det derfor positivt, at formandskabets har fremsat et kompromisforslag om, at på- og aflæsninger af dyr skal ske under tilsyn af en person, der er i besiddelse af et kompetencebevis. Det vil i praksis ofte være chaufføren eller ledsageren og dermed ikke en dyrlæge. ITD mener i tillæg, at der er behov for at fastlægge ensartede og præcise uddannelseskrav, så uddannelsen har et ensartet indhold og niveau på tværs af EU's medlemslande.

Angående sanktionering foreslås det i forslaget, at data opbevares i op til 6 år med henblik på at kunne sanktionere. ITD opfordrer til, at der sættes til maksimalt 2 år, da denne grænse i så fald vil overholde andre frister for hvor længe data må opbevares. ITD støtter dertil som udgangspunkt op om forslagene til udviklingen af nye it-løsninger, der skal lette implementering og håndhævelsen af reglerne og afhjælpe de administrative byrder for virksomhederne. ITD mener dog, at disse løsninger skal udvikles og gennemtestes grundigt inden nye regler træder i kraft.

ITD appellerer til, at der kigges efter løsninger, som erfaringsmæssigt virker, og som reelt vil forbedre dyrevelfærden. Ud over forslaget vedrørende temperaturer nævnes bedre uddannelse af chauffører og tekniske ændringer såsom gulv, der både er bedre for dyrene og nemmere at rengøre.

DTL - Danske Vognmænd (DTL) mener, at forslagens stramninger vedrørende køretid, arealkrav og temperatur vil gøre dyretransport væsentligt dyrere og medføre flere transporter samt større miljø- og klimapåvirkning pga. lavere produktivitet. Specifikt om arealkravene anfører DTL, at de er meget drastiske, og at DTL ikke er bekendt med det videnskabelige grundlag for, at det vil føre til bedre dyrevelfærd. Tværtimod vurderer DTL, at et større areal kan medføre flere konflikter og slagsmål mellem dyrene samt gøre køretøjet mere ustabil og øge risikoen for, at det vælter som følge af større vægtforskydninger på ladet.

DTL finder, at det er afgørende, at krav til dyretransport understøttes af en tilstrækkelig håndhævelse i hele EU, og der ville kunne opnås store gevinster for dyrevelfærden ved at sikre, at gældende regler overholdes.

DTL noterer med tilfredshed, at forslaget lægger op til en afgrænsning af transportørens ansvar for dyrenes transportegnethed, så transportørens ansvar starter ved pålæsningen, og at landmanden alene bærer ansvaret for, at dyrene er egnede til transport forud for transporten.

DTL er opmærksom på, at de direkte økonomiske konsekvenser for udenlandske transportører af dyr fra dansk Landbrug ifølge den anvendte metode ikke medregnes i opgørelsen af de erhvervsøkonomiske konsekvenser for branchen i Danmark, selvom meromkostningerne må forventes at blive overvæltet på

branchen i Danmark. Det bekymrer DTL, at Europa-Kommissionen har fremsat et forslag med så vidtgående konsekvenser for de berørte erhverv. Mest iøjnefaldende er i den forbindelse kravet om dyrlægesyn af alle på- og aflæsninger, som i givet fald vil være meget vanskeligt at gennemføre, dyrt og især belaste mindre besætninger. Forslagets krav til temperatur, areal og højde er imidlertid ligeledes meget vidtgående, og man kan desværre frygte, at Kommissionen gennemgående ikke har gjort sig tilstrækkelige overvejelser om konsekvenserne for erhvervet.

DTL mener, at formandskabernes kompromisforslag vil medføre klare forbedringer af forslaget og gøre det mindre belastende for branchen. Med hensyn til tilsyn ved på- og aflæsning noterer DTL, at kompromisforslaget lægger op til, at tilsynet kan udføres af en person med kompetencebevis, og at denne i praksis kan være chaufføren. DTL kan støtte kompromisforslaget under forudsætning af, at chaufførens rolle og ansvar begrænses til, hvad man med rimelighed kan forvente af chaufføren i læssesituationen, hvor chaufføren i praksis ikke kan at foretage et fuldstændigt tilsyn. Kompromisforslaget bør således ikke ændre på, at ansvaret for, at dyrene er transportegnede forud for transporten alene, skal påhvile landmanden/besætningsejer.

Landbrug & Fødevarer, DI Transport, DTL og ITD har i et fælles bidrag vurderet, at forslaget vil medføre løbende omkostninger på mere end 1,5 mia. kr. om året. Organisationerne anser det for misvisende, at beregningerne foretaget af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri udelader konsekvenserne for udenlandske transportører i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens vejledning om erhvervsøkonomiske konsekvensvurderinger, da meromkostningerne i deres optik vil blive overvæltet på danske primærproducenter.

3F Transport erklærer sig enig med formålet med forslaget, som er at forbedre dyrevelfærden under transport. Man finder det positivt, at der skabes mere bæredygtige tidsgrænser for transport af dyr, ligesom forslaget præciserer, hvem der har ansvaret for dyrenes velfærd før, under og efter transporten er påbegyndt. Der opfordres til, at Danmark i særlig grad lægger vægt på dette.

SamMark mener, at den fremlagte revision af transportforordningen langt overvejende er en helt ny forordning, der prøver at gøre op med alle de større eller mindre udfordringer, der er mødt igennem de år, den nuværende transportforordning har været gældende. Kommissionen har slået ned på alle tænkelige områder og foreslået begrænsninger uden at tænke i muligheder og evidens og afsætning for de eksisterende produktioner.

Endvidere mener SamMark, at der er store udfordringer med transport-, pause- og hviletider. Hertil kommer, at krav til temperaturer kan sætte eksporten ud af kraft i perioder, da man ikke vil have forhåndenværende hvilesteder på de destinationer, man kan nå inden for de begrænsede køretider. Areal- og højdekrav kommer til at betyde meget økonomisk, da der skal væsentligt flere transporter til at gennemføre eksporten og med lav belægning på bilerne.

Danske Rederier hilser Kommissionens forslag velkomment, da det har til hensigt at højne dyrevelfærden under transport. Danske Rederier mener, at kravene for skibe under ikke-EU-flag bør være de samme som for skibe under EU-flag for at sikre ensartede konkurrencevilkår og den samme høje EU-standard for transport af dyr. For at kunne transportere levende dyr i EU bør et skib ifølge Danske Rederier være klassificeret af et selskab, som er fuldgældigt medlem af International Association of Classification Societies (IACS) samt have et særligt certifikat fra et IACS-selskab, der viser, at skibet er fundet egnet til transport af levende dyr. At skibe, der transporterer levende dyr, skal være IACS-klassificeret, vil ifølge Danske Rederier sikre en lettere og mere gennemsigtig vurdering af skibenes standarder og sikkerhedsniveau. Det er Danske Rederiers vurdering, at klassifikationsselskaber uden for IACS ofte

anvendes af rederier og skibsoperatører, der har problemer med at opretholde deres skibsstandarder eller ikke er villige til at betale for omkostningerne ved at transportere dyr til søs på en human måde.

Teknologisk Institut finder det betænkeligt, at Kommissionen foreslår, at temperaturen inde blandt dyrene ikke længere skal måles. Med tanke på den teknologiske udvikling er Teknologisk Institut ikke enig i Kommissionens vurdering af, at det har vist sig vanskeligt at måle temperaturen inde blandt dyrene. Målinger af de faktiske temperaturer er den mest akkurate måde at måle på, at dyrene ikke udsættes for temperaturer uden for deres termale komfortzone. Det foreslås på den baggrund, at transportmidlerne skal være udstyret med temperaturmålere placeret i dyrenes umiddelbare nærhed som i den gældende transportforordning.

Dansk Akvakultur Producentorganisation (DAPO) støtter, at der indføres regler om transport af fisk, men DAPO er bekymret for, at forslaget i sin helhed ikke i tilstrækkeligt omfang tager højde for de særlige forhold, der gælder for akvakultur. DAPO har en række konkrete bemærkninger til forslaget, herunder præcisering af, at embryoner ikke omfattes af forordningens anvendelsesområde, samt ønsker til yderligere definitioner.

DAPO fremhæver endvidere, at virksomheder i akvakultursektoren typisk har en decentral primærproduktion fordelt på mange (mindre) opdrætsenheder, at værdikæderne i akvakultur forudsætter mange interne flytninger mellem produktionsenheder, at fisk ofte opholder sig midlertidigt (under en uge) på lokationer, før de flyttes til den endelige destination, at der er få praktiserende dyrlæger specialiseret i fisk, og at erhvervet ikke råder over samlecentraler, som det kendes fra terrestriske dyrearter.

Hvad angår krav om at skal fisk 'opstaldes' på afgangsstedet i mindst 1 uge forud for afsendelse tager ikke højde for brug af 'holding units' i akvakultur. Holding units er bufferstationer, der tilpasser kapaciteter i værdikæden, og ventetiden søges minimeret af hensyn til bl.a. dyrevelfærd. Ventebure i havne bruges som 'buffer' ved transport af fisk fra dambrug til havbrug. Med krav om 1 uges 'opstaldning' i ventebure kan der gå op til 21 dage, før sidste fisk er losset i ventebure. Det giver bl.a. dårligere dyrevelfærd. Når fisk fra havbrug skal slagtes, transporteres de ofte til ventebure i havne eller på havet placeret tæt på slagterier. Ved slagtning af fisk fra dambrug afleveres fisk i ventebassiner på slagteriet, hvorfra de tages direkte op, bedøves og aflives. DAPO finder, at en løsning kunne være at betragte 'holding units' som integrerede dele af havbrug og slagterier.

DAPO finder, at der er praktiske og økonomiske udfordringer i forslagets bilag 2 om bl.a. vandparametre (ammonium og artsspecifikke grænseværdier), om aflivning af fisk under transport samt om krav til uddannelse. DAPO finder det afgørende, at erhvervet inddrages i udarbejdelsen af de supplerende delegerede retsakter. DAPO har dertil en række specifikke ønsker. Man ønsker at ændre afstandskrav fra 50 til 100 km for akvakultur, man ønsker at det præciseres at dage er lig med kalenderdage og man ønsker at dyrlægetilsyn bør erstattes med godkendt 'bedste praksis', da man ikke finder det praktisk og økonomisk gennemførligt at alle på- og aflæsninger skal under tilsyn af en dyrlæge. Slutteligt ønsker DAPO at undtage akvakultur fra krav om forudgående kontrol af logbog.

Landsudvalget for Heste (med støtte fra Dansk Ride Forbund og Dansk Hestevæddeløb) ser med stor tilfredshed på, at det præciseres i forslaget, at transport af dyr, hvor formålet er deltagelse i træning, udstillinger, konkurrencer, kulturelle begivenheder, cirkus samt hestesport og fritidsaktiviteter, udelukkende skal leve op til artikel 4 i forordningen. Heste, der transporteres til f.eks. slagtning og kommercielt salg, er i forslaget ikke undtaget og vil stadig være omfattet af hele forordningen. Førnævnte undtagelser imødekommer en årelang udfordring og ressourceforbrug for hestesektoren, hvor administrative rammer og kontroller har ramt forkert uden gevinst for hestens velfærd. Transport af heste til de oplistede

formål foregår med en meget stor opmærksomhed på velfærd og transporteres til formål, hvor de skal præstere, hvilket i sagens natur ikke er foreneligt med dårlige transportvilkår.

Forslaget til ny transportforordning vil tillige løse udfordringen i den nuværende forordning i forbindelse med tolkning af, hvornår en transport er omfattet af begrebet ”økonomisk aktivitet”.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ventes svære forhandlinger om forslaget, da medlemsstaterne er splittede i deres syn på vægtningen af dyrevelfærd under transport over for de økonomiske omkostninger forbundet med Kommissionens forslag. En lang række medlemsstater ønsker mindre ambitiøse regler med henvisning til, at en ny forordning i sidste ende skal balancere forbedret dyrevelfærd med mere lige konkurrencevilkår internt i EU og i forhold til tredjelande samt tage hensyn til forskelle i medlemsstaternes geografi og klima. Sidstnævnte omfatter særligt maksimal transporttid, hvor kun få medlemsstater har udtrykt støtte til de foreslåede begrænsninger og nye temperaturkrav. Der synes desuden ikke at være opbakning til, at alle på- og aflæsninger skal ske under tilsyn af en dyrlæge.

Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment. Den gældende forordning er fra 2005, og det er bredt anerkendt, at den ikke reflekterer den nyeste viden og teknologiske muligheder. Forslaget imødegår dette på mange punkter og vurderes at forbedre dyrevelfærden under transport på en række områder. Det er dog regeringens holdning, at ambitionen bør øges på nogle punkter.

Det er særdeles vigtigt for regeringen, at forslaget samlet set forbedrer dyrevelfærden sammenlignet med i dag, samt at forslaget ikke forpligter medlemsstaterne til at indføre administrative bøder, hvilket der inden for gældende dansk ret ikke er adgang til. Det er samtidigt vigtigt for regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med principperne om bedre regulering, således at reglerne er så enkle som muligt og ikke medfører unødige byrder for erhverv eller myndigheder.

Med hensyn til maksimal transporttid ser regeringen positivt på, at der fastsættes en særskilt grænse for slagtedyr, hvor regeringen vil arbejde for, at grænsen sættes ned til otte timer. For dyr til levebrug vil regeringen arbejde for, at den maksimale transporttid begrænses yderligere i forhold til Kommissionens forslag. For avlsdyr vil regeringen arbejde for, at transporttiden kan forlænges, hvis særligt gunstige dyrevelfærdsmæssige forhold er opfyldt.

Regeringen arbejder for at fjerne bestemmelserne om, at alle på- og aflæsninger skal ske under tilsyn af en dyrlæge, idet der hverken ændres på de gældende regler om sundhedscertifikat, herunder syn for transportegnethed, ved udførsel fra Danmark eller reglerne om levende syn af alle slagtedyr.

Regeringen støtter, at aldersgrænsen for transport af kalve hæves, og at en vægtgrænse introduceres. Endvidere vil regeringen arbejde for, at den maksimale transporttid for kalve begrænses i forhold til i dag.

Regeringen støtter, at arealkravene ved transport af dyr øges i forhold til i dag, og at der indføres specifikke indvendige højdekrav for kvæg, ikke-fravænnede kalve, får, dyr af hestefamilien, fjerkræ og slagtekaniner. Regeringen vil arbejde for, at der ligeledes indføres specifikke krav til den indvendige højde ved transport af grise.

Desuden finder regeringen det vigtigt, at der stilles strengere krav til temperaturen inde blandt dyrene end i dag, at disse krav baseres på videnskabelige anbefalinger til placering af temperaturmålere, og at

Kommissionen på baggrund af disse anbefalinger får mulighed for at fastsætte regler herom i en supplerende retsakt eller i et bilag til forordningen.

Regeringen støtter, at kravene til transporter til tredjelande skærpes, men finder det vigtigt, at transporter til Grønland og Færøerne undtages.

Regeringen arbejder for, at transport af dyr, der anvendes til videnskabelige formål, generelt undtages forordningen.

Endelig støtter regeringen, at det med forslaget fortsat vil være muligt at indføre strengere nationale foranstaltninger til forbedring af dyrevelfærden for transporter, der fuldt ud afvikles i en medlemsstat.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 6. december 2024 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 28. november 2024.

Der er oversendt udvidet grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg den 20. februar 2024. Sagen er forelagt Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg den 28. februar 2024 som en prioriteret EU-sag.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

2. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2021/2115 med hensyn til konditionalitet, interventions typer i form af direkte betalinger og landdistriktsudvikling og årlige præstationsrapporter og forordning (EU) 2021/2116 med hensyn til suspension af betalinger, den årlige præstationsafstemning og kontroller og sanktioner KOM (2025) 236

Revideret genoptryk af udvidet grund- og nærhedsnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. juni 2025. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 14. maj 2025 fremlagt forslag til ændring af forordning (EU) 2021/2115 om regler for støtte til strategiske planer samt (EU) 2021/2116 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik. Forslaget giver bl.a. nye muligheder og fleksibilitet ved at introducere nye støttemuligheder, som medlemsstaterne kan anvende til støtte af landmændenes implementering af nationale krav, forenkling af medlemsstaternes præstationsrapportering, forenkling af regler og bedre mulighed for støtte til små landbrug, flere værktøjer til krisehåndtering i landbruget, forenklede regler vedrørende kontrol, bedre muligheder for at støtte unge landmænds investeringer samt ændring af de basiskrav, som økologer skal efterleve. Forslaget skønnes at have en meget begrænset negativ virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark på grund af undtagelser for økologiske bedrifter, idet regeringen dog finder, at Kommissionen bør tilvejebringe en konsekvensvurdering af forslaget i overensstemmelse med principperne om bedre regulering, endvidere skønnes begrænsede økonomiske konsekvenser. Regeringen støtter, at der sættes fokus på forenkling og bedre regulering i EU-lovgivningen, hvorfor regeringen overordnet støtter Kommissionens forslag om forenkling af den fælles landbrugspolitik, der giver medlemsstaterne større fleksibilitet i implementeringen af den fælles

landbrugspolitik og regeringen ønsker at begrænse de administrative omkostninger ved forslaget. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har den 14. maj 2025 fremlagt forslag til ændring af forordning (EU) 2021/2115 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik, og af forordning (EU) 2021/2116 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik. Forslaget er endnu ikke oversendt i dansk sprogversion.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Forslaget kommer i forlængelse af Kommissionens forenklingdagsorden. Kommissionen anfører, at forslaget imødekommer opfordringer fra landmænd og medlemsstater om at gennemføre regelforenkligning og lette de administrative byrder for landmænd og de nationale administrationer, samt at det muliggør en mere fleksibel implementering, der bedre kan tage højde for forskellene i EU. De væsentligste elementer i forslaget er:

Konditionalitet

Forslaget fastsætter, at landmænd, som er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion, derved anses for at overholde en række elementer under konditionalitet for så vidt angår følgende krav om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM):

- GLM 1 om opretholdelse af permanente græsarealer,
- GLM 3 om forbud med afbrænding af stubmarker,
- GLM 4 om bræmmer langs søer og vandløb,
- GLM 5 om jorderosion,
- GLM 6 om minimumsjorddække og GLM 7 om afgrøderotation på omdriftsarealer.

Landmænd i Danmark, som er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion, vil herefter være omfattet af følgende konditionalitetskrav:

- GLM 2 om beskyttelse af vådområder og tørveområder,
- GLM 9 om forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer, der er udpeget som miljøfølsomme permanente græsarealer i Natura 2000-områder, og
- GLM 10 om mindsteandel af bedriftens omdriftsarealer afsat til ikkeproduktive elementer og arealer.

Forslaget åbner mulighed for, at medlemsstaterne i den strategiske plan kan beskrive, hvorledes GLM-normerne gennemføres, så de er i overensstemmelse med eksisterende obligatoriske krav etableret i national lovgivning og ikke går ud over disse. Det er under forudsætning af, at disse eksisterende nationale obligatoriske krav er i overensstemmelse med vedkommende GLM-norm.

For GLM 1 om opretholdelse af permanente græsarealer i forhold til det samlede landbrugsareal, medfører forslaget en ændring fra 5 pct. til 10 pct. for det maksimale fald i det permanente græsareals andel

af det samlede landbrugsareal. Hvis faldet er højere, skal permanente græsarealer omlagt til anden afgrøde genetableres som permanent græsareal. Endvidere åbner forslaget mulighed for, at medlemsstaterne kan beslutte at forlænge perioden, der fastsætter, hvornår et areal med græs opnår status som permanent græsareal. Medlemsstaterne kan beslutte at forlænge perioden, hvor arealer kan have plantetække i form af græs eller andet grøntfoder, fra 5 år til 7 år, før arealet overgår til status af permanent græsareal.

Forslaget fastlægger, at de mindste landbrug under 10 hektar støtteberettiget areal er fritaget fra kontrol og administrative sanktioner under kontrolsystemet for konditionalitet. Dette er en præcisering i forhold til de nuværende regler, hvor det er landbrugsarealet, og hvor der ikke skeles til, hvorvidt dele af arealet ikke er støtteberettiget. Forslaget ophæver desuden medlemsstaternes forpligtelse til at foretage en årlig evaluering af kontrolsystemet for konditionalitet.

Støtte til mindre landbrug

De nuværende regler giver mulighed for, at medlemsstaterne kan etablere en støtte til mindre landbrug, og eventuelt fastsætte forenklede regler. Ordningen anvendes ikke i Danmark. Forslaget åbner mulighed for, at den årlige betaling, der kan ydes i form af et fast beløb under ordningen, kan øges fra 1.250 euro til 2.500 euro. Derudover kan medlemsstaten beslutte, at betalingen til mindre landbrug ikke skal erstatte betalinger, der kan søges under bio-ordningerne. Derved kan mindre landbrug under ordningen få mulighed for også at søge ind i bio-ordningerne. Videre foreslås, at disse mindre landbrug undtages konditionalitet, idet kontrolsystemet og administrative sanktioner for konditionalitet ikke anvendes for modtagere af støtte til mindre landbrug. Det bemærkes, at dette alene har effekt, hvis de mindre landbrug ikke allerede er undtaget, jf. undtagelsen for kontrol og sanktioner under konditionalitet for bedrifter under 10 hektar. Der indføres endvidere mulighed for en ny støtteordning for forretningsudvikling af små landbrugsbedrifter, hvorefter der kan ydes investeringsstøtte på maksimalt 50.000 euro.

Krisestøtte og risikostyring

Forslaget åbner mulighed for at yde supplerende krisestøtte til modtagere af direkte betalinger, som er berørt af naturkatastrofer, ugunstige klimatiske begivenheder eller katastrofale begivenheder. Der gives mulighed for at etablere ordninger under både søjle 1 og 2. Betalingen har til formål at sikre fortsættelse af de berørte landmænds landbrugsaktivitet. Medlemsstaterne skal nærmere specificere betingelserne i deres strategiske planer. Støtten er betinget af, at den kompetente myndighed i medlemsstaten anerkender, at en naturkatastrofe, ugunstig klimatiske begivenhed eller katastrofal begivenhed har fundet sted. Derudover skal begivenhederne direkte have forårsaget en skade, der har resulteret i ødelæggelse af mindst 30 pct. af landmandens gennemsnitlige årlige produktion. Støtten skal målrettes til de landmænd, der er mest berørt af de pågældende begivenheder. Medlemsstaterne fastsætter støttesatser med henblik på kompensation for produktionstab. Disse satser skal være højere for landmænd, der er dækket af en forsikringsordning eller et andet risikostyringsværktøj. Medlemsstaten kan beslutte at medfinansiere betalingen med national finansiering op til 200 pct. under søjle 1. Under søjle 2 finder de nuværende regler om national medfinansiering anvendelse. Krisebetalingen skal opfylde kravene i henhold til WTO-aftalen om landbrug til betalinger (grøn boks) for hjælp ved naturkatastrofer og er ikke omfattet af reglerne om konditionalitet.

Ifølge forslaget fastsættes et finansielt loft for det beløb, som medlemsstaterne fra kalenderåret 2025 kan reservere til sådanne krisebetalinger. Hvis en medlemsstat anvender muligheden for krisestøtte i begge søjler, udgør loftet 3 pct. af den samlede finansielle tildeling til de to søjler, mens loftet øges med en tredjedel, hvis man alene anvender instrumentet i søjle 1. For Danmark er beløbet i hvert af kalenderårene 2025 og 2026 fastsat til henholdsvis 28,1 mio. euro (ca. 210 mio. kr.), som vil kunne hæves til 37,5 mio. euro (ca. 280 mio. kr.), såfremt udbetaling alene sker under direkte betalinger i søjle 1.

Forslaget indebærer, at landbrugsreserven ikke længere kan anvendes til finansiering af foranstaltninger, der yder støtte til landmænd berørt af naturkatastrofer, ugunstige klimatiske begivenheder eller katastrofale begivenheder.

Tiltag målrettet unge landmænd

For unge landmænd foreslås, at medlemsstaterne ved beregning af kompensation for tab som følge af kriser i landbrugssektoren kan anvende en passende alternativ vurdering til beregning af tabene for unge landmænd og nye landmænd. For unge landmænd gives mulighed for, at medlemsstaten kan yde støtte til investeringer med henblik på at opfylde kravene i EU-retten i højst 36 måneder fra datoen for etablering, eller indtil der er gennemført de handlinger, der er fastlagt i den unge landmands forretningsplan. Der kan i dag maksimalt ydes støtte i op til 24 måneder, efter krav er indført.

Støtte til frugt og grøntsektoren

Det gøres enklere for producentorganisationer i frugt og grøntsektoren at modtage den forhøjede sats på 0,5 pct. point ved at gennemføre interventioner under en af de særligt prioriterede målsætninger vedrørende bl.a. grønne tiltag målrettet klima og miljø samt markedsføring. Det er fortsat en forudsætning for at anvende den forhøjede sats for finansiel støtte, at beløbet udelukkende anvendes til finansiering af interventioner knyttet til de nævnte målsætninger.

Regler vedrørende grønne ordninger (søjle 1 og søjle 2)

Med forslaget sker der en højere grad af ensretning af reglerne for de grønne bio-ordninger under søjle 1 med sigte på miljø, klima, biodiversitet og dyrevelfærd og de grønne ordninger under søjle 2. Ifølge forslaget forlænges perioden, hvor medlemsstaten kan beslutte at yde betalinger under ordninger med miljømæssige og klimarelaterede forpligtelser samt bioordninger, der bidrager til opfyldelse af krav pålagt ifølge national lovgivning, som går ud over de tilsvarende obligatoriske minimumskrav, der er fastsat i EU-lovgivning. Den nuværende tidsbegrænsning på 24 måneder fra den dato, hvor kravene bliver obligatoriske for bedriften, ophører.

Forslaget åbner desuden mulighed for, at medlemsstaten for GLM 2 normen (beskyttelse af vådområder og tørveområder) kan beslutte at fravige betingelsen om, at betalinger ydet under ordninger med miljømæssige og klimarelaterede forpligtelser, bioordninger samt områdespecifikke ulemper skal dække forpligtelser, som er mere vidtgående end kravene fastsat for GLM 2 normen. Forslaget åbner dermed mulighed for, at medlemsstaten kan beslutte at yde betalinger til dækning af ekstraomkostninger og tabt indkomst som følge af krav fastsat ifølge GLM 2 normen.

Forslaget åbner endvidere mulighed for, at medlemsstaten i større omfang kan yde støtte i forhold til antal dyreenheder frem for antal hektarer f.eks. ved støtte til økologi.

Investeringer

Forslaget forlænger perioden, hvor medlemsstaten kan yde støtte til investeringer til opfyldelse af nye krav, som landmænd pålægges i henhold til EU-retten, fra 24 måneder til 36 måneder fra den dato, hvor de bliver obligatoriske for bedriften.

Udgifters støtteberettigelse

Forslaget medfører en ændring af tidspunktet for, hvornår udgifter afholdt under Den Europæiske Garantifond er støtteberettigede til refusion fra Kommissionen ved ændring af den strategiske plan. Tidspunktet ændres fra Kommissionens godkendelse af den strategiske plan til datoen, hvor ændringen af den strategiske plan træder i kraft, dog tidligst fra datoen for fremsendelsen af ændringsanmodningen til Kommissionen eller fra datoen for fremsendelse af en notifikation til Kommissionen. Forslaget med-

fører desuden, at i nødstilfælde, som f.eks. naturkatastrofer, katastrofale begivenheder, ugunstige klimatiske begivenheder eller pludselig ændring i de socioøkonomiske forhold, kan udgifter, der er finansieret under Landdistriktsfonden (ELFUL) og relateret til en ændring af den strategiske plan, være støt-teberettigede fra den dato, hvor begivenheden fandt sted.

Ændring af de strategiske planer

Forslaget præciserer, at medlemsstaterne kan ændre deres strategiske planer i form af en strategisk ændring eller via en notifikation. Strategiske ændringer omfatter: 1) ændringer, der indfører nye ordninger eller sletter ordninger i den strategiske plan; 2) ændringer, der medfører ændring af milepæle eller mål under nærmere fastlagte resultatindikatorer; 3) ændringer vedrørende finansielle tildelinger, f.eks. ned-sættelse af betalinger for den grundlæggende indkomststøtte, ændringer vedrørende minimumsbeløb for finansielle tildelinger til interventioner med fokus på miljø og klima, støtte til unge landmænd, støtte til bio-ordninger og beslutninger om overførsel af midler fra søjle 1 til søjle 2; samt 4) ændringer af mål- og finansieringsplanerne i den strategiske plan mv. Forslaget medfører desuden, at Kommissionen skal fremsætte bemærkninger inden for 30 arbejdsdage efter modtagelsen af det strategiske ændringsforslag. Ifølge de nuværende bestemmelser kan Kommissionen fremsætte bemærkninger til de fremsendte æn-dringsforslag. Forslaget indebærer, at en strategisk ændring vedrørende Den Europæiske Garantifond får virkning fra en dato, der fastlægges af medlemsstaten, men dette kan ikke være tidligere end datoen for fremsendelsen af ændringsforslaget til Kommissionen. Desuden medfører forslaget, at medlemssta-terne til enhver tid kan foretage og anvende ændringer i elementer i deres strategiske plan, der ikke er strategiske ændringer. Sådanne ændringer skal notificeres til Kommissionen på det tidspunkt, hvor medlemsstaten begynder at anvende dem. Kommissionen har dog mulighed for at gøre indsigelse.

Forslaget medfører, at hver medlemsstat ikke skal vurdere, om deres strategiske plan skal ændres, hvis der foretages en ændring i en af de EU-retsakter inden for miljø og klima, der fremgår af bilag XIII til forordningen. Forpligtelsen til denne vurdering gælder ifølge de nugældende regler frem til udgangen af 2025. Ligeledes foreslås, at Kommissionen ikke skal revidere listen i bilag XIII senest den 31. decem-ber 2025.

Præstationsafstemning

Forslaget indebærer, at den årlige præstationsafstemning afskaffes. Dette indebærer, at Kommissionen ikke længere har mulighed for at reducere eller suspendere EU-refusion, som følge af konstaterede af-vigelser imellem de planlagte enhedsbeløb i den strategiske plan og de tilsvarende realiserede enheds-beløb, som afrapporteres i præstationsrapporten. Det medfører en administrativ lettelse i forbindelse med udarbejdelse af præstationsrapporten. Derudover fjerner det også en risiko for reduktion/suspen-sion af EU-midler. Ændringen medfører ikke markante indholdsmæssige ændringer til selve præstati-onsrapporten, som fortsat skal indeholde enhedsbeløb. Præstationsrapporten skal fortsat fremsendes til Kommissionen samtidig med årsregnskabet, og forklaringer på afvigelser skal indgå som en del af præstationsrapporten.

Endelig medfører forslaget, at der foretages justeringer med henblik på at forlænge Kommissionens samlede behandlingstid af rapporten. I praksis betyder dette, at Kommissionen får op til 15 arbejdsdage mere til at behandle rapporten oven i de nuværende 30 arbejdsdage.

Datadeling og styring af interoperabilitet

Forslaget indeholder en ny bestemmelse om datadeling. Hver medlemsstat skal udpege en myndighed, der er ansvarlig for interoperabilitet, dvs. dataudveksling mellem forskellige systemer, i dette tilfælde angående data om implementering og administration af den fælles landbrugspolitik. Myndigheden, der er ansvarlig for at implementere og vedligeholde interoperabilitet, skal udarbejde en handlingsplan til

Kommissionen for processen senest den 16. september 2026. Medlemsstaterne skal så vidt muligt basere rapporten på et princip om, at data alene indhentes én gang fra landmanden med henblik på genbrug af data. Myndigheden skal efterfølgende gøre sit yderste for at indarbejde Kommissionens bemærkninger til handlingsplanen. Der vil være tale om potentielt omfattende systemtilpasninger, der skal gøre det muligt at sammenkøre data om tilskud og regulering nationalt samt på tværs af grænser. Forslaget understøtter et generelt ønske fra Kommissionen om at lette landmændenes rapporteringsforpligtelser og om at kunne sammenkøre data fra medlemsstaternes rapporteringer, særligt i forhold til EU-tilskud, landbrugspolitik og landmænd.

Kvalitetsevaluering

Kommissionen foreslår en ensretning af reglerne vedrørende kvalitetsvurdering af identifikationssystemet for landbrugsparceller, af det geo-spatiale ansøgningssystem og arealovervågningssystemet, hvorefter medlemsstaterne forpligtes til at udarbejde én samlet rapport over kvalitetsevalueringen. Kommissionen delegeres beføjelser til at fastsætte de nærmere regler herom i gennemførelsesretsakter. Det er derfor uklart, om ændringen vil medføre lempelser for medlemsstaterne i udarbejdelsen af den samlede kvalitetsevaluering.

Kontrol

Forslaget fastlægger, at støttemodtagere, som er udtaget til fysisk kontrol i forhold til en støtteansøgning, betalingsanmodning eller konditionalitet, i videst muligt omfang ikke efterfølgende udtages til kontrol samme år, bortset fra ved omstændigheder, der kræver en ekstra fysisk kontrol for at sikre en effektiv beskyttelse af EU's finansielle interesser. Dette må ikke reducere det samlede niveau for kontrol, og for konditionalitet skal medlemsstaten sikre, at minimumskontrolprocenten er respekteret. Desuden afklarer forslaget, at medlemsstaterne for areal- og dyrerelaterede ordninger kan beslutte ikke at udføre fysisk kontrol, hvor betingelserne for støtteberettigelse for interventioner overvåges under arealovervågningssystemet.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget forventes behandlet i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Gældende dansk ret omfatter lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. Dertil kommer en række bekendtgørelser for de enkelte støtteordninger under den strategiske plan.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning, afhængig af implementeringsvalg i Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Forslaget vil dog kunne medføre en forøgelse af EU-udgifter til frugt og grøntsektoren på omkring 5,75 mio. euro (cirka 43,1 mio. kr.) årligt, da det bliver nemmere for producentorganisationerne at opnå en forøgelse af støtten til interventioner i de strategiske planer på 0,5 pct. point. Støtten er beregnet ud fra værdien af de markedsførte produkter og varierer fra mellem 4,1 pct. til 5,5 pct. afhængigt af modtageren og hvilke formål, der forsøges opnået. Forslagets begrænsning af landbrugsreservens anvendelsesområde kan medføre en nedjustering af de økonomiske udgifter til tiltag under landbrugsreserven. Den samlede budgetramme til landbrugsreserven forbliver uændret.

Forslaget om tilføjelsen af interoperabilitet kan reducere dataindsamlingen hos f.eks. landmænd til et minimum, så oplysninger kun skal indsendes én gang til staten. Dette kan medføre, at der skal etableres en integreret sømløs dataudveksling mellem Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og relevante myndigheder, så landmanden f.eks. kun én gang skal oplyse, hvilken afgrøde der dyrkes på marken. Der er behov for flere oplysninger fra Kommissionen om dette forslags omfang og konsekvenser, herunder hvilke systemer, data og rapporteringsforpligtelser forslaget omfatter, hvilken fælles standard medlemsstaterne skal kunne levere data til, hvad deadline er for implementering af interoperabilitet, og hvad konsekvensen af mangelfuld eller forsinket implementering vil være. Alle disse forhold påvirker forslagets administrative, økonomiske og eventuelt lovgivningsmæssige konsekvenser. Et tidligt skøn for den økonomiske konsekvens for den ansvarlige myndighed er to yderligere årsværk til koordination og implementering af et krav om interoperabilitet.

Det bemærkes, at afledte nationale merudgifter som følge af EU-retsakter holdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillinger, jf. budgetvejledningens pkt. 2.4.1.

Kommissionen har ikke udarbejdet en konsekvensanalyse af forslaget. Konsekvenserne af en række elementer i forslaget vil afhænge af, hvorvidt medlemsstaterne vil anvende de nye muligheder. Kommissionen skønner dog i et arbejdsdokument, at de nationale administrationer vil opnå en årlig byrdelettelelse svarende til 210 mio. euro (ca. 1,6 mia. kr.) på EU-plan.

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget vurderes kun at have begrænsede erhvervsøkonomiske konsekvenser. Kommissionen skønner i et arbejdsdokument, som ledsager forslaget, at der vil være årlige byrdelettelser for landmænd svarende til 1,58 mia. euro (11,8 mia. kr.) på EU-plan, hvilket alt overvejende (dvs. for mere end 90 pct.) stammer fra de foreslåede ændringer af støtteordningen for mindre landbrug. Dernæst er der lettelser for økologiske landmænd, som skal opfylde færre elementer under konditionalitet, lettelser ved investeringsstøtte og datadeling.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget skønnes at have en meget begrænset negativ virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark på grund af undtagelser for økologiske bedrifter.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Økologisk Landsforening er generelt positivt indstillet over for forslaget. Det er en anerkendelse af økologien som spydspids i forhold til at fremme en grøn omstilling i landbruget, når økologi klassificeres som "grønne pr. definition" i forhold til flere GLM krav.

Overordnet er det vigtigt at opretholde de grønne ambitioner for EU's landbrugsstøtte. Det er derfor vigtigt, at forenklingsforslagene ikke må kunne føre til en udvanding af EU støttens bidrag til grøn omstilling i landbruget. Økologisk Landsforening kan ikke vurdere om ændringerne angående permanent græs vil føre til en forringelse. Danmark ligger i god afstand til referencearealet for permanent græs, så det vurderes ikke at gøre en forskel i Danmark. Økologisk Landsforening savner dog en begrundelse for forslaget. Ligeledes savner Økologisk Landsforening en begrundelse for, at de 5 år ændres til 7 år, før et areal klassificeres som permanent græs. Aktuelt i Danmark er det dog vigtigt, at den mulighed udnyttes, indtil det danske GLM 10 krav bliver justeret. Arealer der er lagt ud som brak under GLM 10 skal naturligvis kunne fortsætte som et GLM 10 areal uden at miste status som GLM 10 areal uanset antal år.

Økologisk Landsforening kan bakke op om ændringerne for små landbrug. Økologisk Landsforening bakker også op om de ændringer, der styrker mulighederne for at støtte grønne omstillingstiltag. Det gælder muligheden for at støtte opfyldelsen af krav pålagt ifølge national lovgivning, som går ud over de tilsvarende obligatoriske minimumskrav og betalinger til dækning af ekstraomkostninger og tabt indkomst som følge af krav fastsat ifølge GLM 2 normen.

Under forudsætning af at ønskede ændringer til de strategiske CAP-planer ikke medfører, at det grønne ambitionsniveau sænkes, er det vigtigt, at det bliver mere agilt at ændre de strategiske CAP-planer, så ændringer ikke udsættes unødigt. Økologisk Landsforening anser det også for en fordel, at risikoen for reduktion/suspension af EU midler nedsættes. Denne risiko antages i dag at holde det grønne ambitionsniveau nede.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at Kommissionens forenklingspakke indeholder en række forslag til forenkling og mindre justeringer af reglerne for EU's landbrugspolitik. En række af forslagene vil være direkte gældende for de europæiske landmænd, mens det for andre forslag skal undersøges, om det vil være relevant at implementere i Danmark. Landbrug & Fødevarer ser det som meget positivt, at Kommissionen har fokus på forenkling. I de konkrete forslag er der dog her og nu kun tale om mindre justeringer af reglerne, og i realiteten vil det sandsynligvis kun være noget, der kan mærkes i begrænset omfang hos landmændene.

Reel forenkling kræver, at man tænker det ind i den grundlæggende opbygning af hele den fælles landbrugspolitik. Den chance byder sig, når Kommissionen til juli fremlægger sit forslag til den næste reform af den fælles landbrugspolitik. Landbrug & Fødevarer håber selvsagt, at de gode intentioner overføres, så de slår fuldt igennem der.

Der er dog interessante og gode ting i forenklingspakken. I forhold til GLM-kravene ser der ud til at være muligheder, som belønner økologerne for de tiltag, de allerede gør på bedrifterne i forhold til økologireglerne, da de fremadrettet anses som værende "grønne per definition" i forhold til flere GLM-krav end tidligere. Det er her vigtigt, at de udmøntes, så de får en reel betydning i praksis. Der gives også mulighed for, at medlemsstaterne kan fastlægge GLM-krav, så de ikke går ud over gældende nationale standarder. Her ser Landbrug & Fødevarer en mulighed for at få ændret GLM 6-kravet om jorddække, så det følger de nationale regler for dyrkningsrelaterede tiltag, jordbearbejdningsreglerne, frem for som nu hvor der reelt er et dobbelt regelsæt på dette område.

Ligeledes er det interessant, at medlemslandene får mulighed for at ændre permanent græs definitionen fra fem til syv år. Landbrug & Fødevarer ser det som en mulighed for at udskyde tidspunktet, hvor landmænd som følge af det nye GLM 10-krav reelt presses til opløjning af arealer med 4 pct. brak til skade for biodiversiteten. Det vil endvidere give tid til at få fjernet det danske særkrav.

På længere sigt er det måske mest interessante forslag i pakken, at det fremadrettet vil blive muligt at give støtte til opfyldelse af nationale krav, der ligger ud over EU-lovgivningen. Det er et vigtigt muligt værktøj at have i værktøjsskassen i forhold til den kommende implementering af den grønne trepart i Danmark. Landbrug & Fødevarer vil gerne yderligere understrege vigtigheden af, at, at denne mulighed helt konkret bliver anvendelig i forhold til at sikre, at det bliver muligt at støtte specifikke nye klimateknologier- og tiltag uden modregning, som det helt specifikt er nævnt i trepartsaftalens afsnit vedrørende tilskudsordninger under EU's landbrugsstøtte. Det vil sige, at den kommende CO₂e-afgift på metan, lavbundsjord m.v. sidestilles med nationale krav. Landbrug & Fødevarer finder det vigtigt, at der parallelt med dette arbejdes på andre alternative løsningsmuligheder for at gennemføre denne meget vigtige del af trepartsaftalen. Desuden ønsker Landbrug & Fødevarer, at den konkrete forordningstekst justeres, så ordet "*corresponding*" slettes fra teksten (artikel 31 og 70), så det sikres, at der kan gives støtte for krav på områder, som f.eks. klimaområdet, der ikke er direkte reguleret i EU-lovgivningen.

Der er dog også klare mangler i forenklingsspakken. Landbrug & Fødevarer havde gerne set, at Kommissionen havde lavet forenkling af definitionen om en 'aktiv landbruger'. Det er et krav, som giver utrolig meget administrativt bøvlg og urimelige konsekvenser i Danmark, og primært rammer mange mindre landbrug. Samtidigt havde Landbrug & Fødevarer gerne set, at Kommissionen havde ændret på sanktionssystemet på konditionalitet, som har vist sig at give nogle meget disproportional sanktioner, når GLM-krav kontrolleres via satellitkontrol.

Endelig vil Landbrug & Fødevarer kvittere for, at der i forenklingsspakken også er gjort en indsats for at forenkle de administrative procedurer i forbindelse med de løbende justeringer af de strategiske planer. Landbrug & Fødevarer finder det vigtigt, at ændringerne får en reel betydning, som også kan mærkes for landmændene i form af mulighed for hurtigere løbende justeringer af u hensigtsmæssige regler, og at reglerne for det næstkommende ansøgningsår kan være på plads minimum et halvt år før, de træder i kraft, så landmændene har mulighed for at nå at tilpasse sig.

Danmarks Naturfredningsforening anfører, at ambitionen om at tilpasse den fælles landbrugspolitik til en bredere grøn lovgivning var et centralt aspekt af aftalen, der blev vedtaget i 2021. Danmarks Naturfredningsforening ser derfor med stor bekymring på, at dette desværre er under afvikling gennem muligheden for at fravige en række grønne krav begyndende med GLM 4 i efteråret 2024 og nu ved fjerne krav om konditionalitet med EU's miljø- og klimalovgivning landenes strategiske CAP-planer. DN mener, at forenkling kan være godt, men når det sker gennem en aflysning af miljøregler og -standarder og har en markant negativ indvirkning på beskyttelsesniveauet, er det i Danmarks Naturfredningsforenings optik en reel deregulering på miljøfronten. I stedet for at søge at omstille landbruget i en grøn retning og styrke sektorens eget ansvar for dens forurening væltes omkostningerne for at vedligeholde- og forbedre miljø-, klima- og naturtilstanden igen over på samfundet.

Danmarks Naturfredningsforening mener, at er dybt uansvarligt, at Kommissionen ikke har foretaget en konsekvensvurdering af simplificeringsforslaget, og at Danmark bør kræve dette, før der kan træffes beslutning om de foreslåede forenklinger. Danmarks Naturfredningsforening er uenig i betragtningen om, at "Forslaget skønnes at have en meget begrænset negativ virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark på grund af undtagelser for økologiske bedrifter.", og finder at dette skal belyses en konsekvensvurdering af forenklingsspakken fra Kommissionen, før det kan påstås.

Danmarks Naturfredningsforening finder det yderst problematisk, at der med forslaget lægges vægt på at fjerne forbindelsen (konditionaliteten) mellem den fælles landbrugspolitik og miljø- og klimalovgivning (navnlig artikel 120 og 159), når medlemsstaterne skal lave deres nationale strategiske CAP-planer. Listen omfatter fugle-, habitat-, nitrat- og vandrammedirektiverne sammen med otte andre vigtige grønne love, der var i kraft, da den nuværende fælles landbrugspolitik blev vedtaget. Herudover lægges

i forslaget op til at sløjfe, at der oprettes ny konditionalitet gennem at udvide listen med miljø- og klimaloggivning føjet til EU's miljølovgivning siden 2021 f.eks. naturgenopretningsforordningen og jordovervågningsdirektivet. Ved at fjerne dette forspildes også mulighed for at yde mere målrettet støtte til landmændene for at implementere disse vigtige nye europæiske love i deres drift.

Danmarks Naturfredningsforening finder, at det ikke kun et tilbageskridt i EU's bestræbelser på at lave en grønnere fælles landbrugspolitik, men også strider imod kravene i EU-traktaterne for at sikre, at bæredygtighedsindsatsen integreres på tværs af politikker. Danmarks Naturfredningsforening mener, at Danmark ikke kan støtte dette, hvis man fortsat ønsker en grønning af EU-landbrugspolitikken.

I forhold til permanente græsarealer og GLM 1 anser Danmarks Naturfredningsforening det som en markant miljøforringelse, når der i forslaget lægger op, at beskyttelsen af græsarealer (GLM 1) kan hæve tærsklen fra 5 pct. til 10 pct. (for 2018-referenceniveauet) for tilladte reduktioner af permanente græsarealer, før medlemsstaterne er forpligtet til at pålægge forpligtelser til at konvertere tilbage til græsarealer. Disse områder har både en vigtig funktion ift. kvælstof- og klimareduktioner.

Danmarks Naturfredningsforening anser det også som en klar svækkelse af beskyttelsen af tørveområder og vådområder (GLM 2), når der i Kommissionens forslag lægges op til, at medlemsstaterne kan bruge eksisterende national lovgivning til at definere reglerne under denne GLM og betale landmændene for at overholde disse regler. Dette ville gøre det muligt at bruge offentlige midler til blot at finansiere overholdelse af loven, hvilket ville underminere princippet om, at offentlige midler kun bør bruges til at finansiere det, der er ud over de obligatoriske krav. Dette er en forpasset mulighed for at styrke allerede svage beskyttelser af vådområder og græsarealer, som fungerer som kulstofreducerende virkemiddel, filtrerer og opbevarer vand og fungerer som uproduktive landskabselementer i det dyrkede land. Finansiering bør i stedet gives til landmænd, der går ud over reglerne og udfører reel vådlægning af sådanne områder.

I forhold til GLM 4 anfører Danmarks Naturfredningsforening, at Danmark i dag har store udfordringer med at opfylde vandrammedirektivets mål, idet størstedelen af vandløbene og de omfattede søer ikke er i god økologisk tilstand. I lyset af dette er det afgørende, at implementeringen af GLM 4 understøtter og ikke svækker beskyttelsen af vandmiljøet. Den foreslåede mulighed for fleksibilitet i definitionen af vandløb og søer under GLM 4 må ikke føre til, at beskyttelsen indskrænkes. Hvis vandløb og søer i højere grad undtages fra det oprindelige krav i GLM 4, risikerer man øget næringsstofftab og yderligere forringelse af vandmiljøet – hvilket vil være i direkte modstrid med målsætningerne i vandrammedirektivet i 2027. Det anbefales derfor, at Danmark fastholder en bred og ambitiøs definition af vandløb og søer i GLM 4, så flest muligt vandområder omfattes af markbræmmekravet under GLM 4.

I forhold til udbetaling af støtte til mindre landbrug anfører Danmarks Naturfredningsforening, at foreningen støtter op om at modarbejde den nuværende strukturudvikling, der fører til større og færre bedrifter. Det skyldes at det kan skabe en større diversitet i det dyrkede land og sikre bedre vilkår for blandt andet ekstensive og/eller økologiske bedrifter, der har et øget fokus på dyrevelfærd og robusthed i landbrugssystemerne. Dog må den foreslåede "lump-sum" model ikke mindske mindre landmænds incitament til at bidrage med både nationale og EU-målsætninger på miljø-, klima- og naturområdet.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemsstaterne vil kunne støtte Kommissionens forslag.

Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at der sættes fokus på forenkling og byrdelettelser for såvel landmænd som medlemsstater samt bedre regulering i EU-lovgivningen. Det er regeringens generelle holdning, at forslaget

kan støttes, idet medlemsstaterne med forslaget får øget fleksibilitet i forhold til implementeringen af den fælles landbrugspolitik. Regeringen finder, at Kommissionen bør tilvejebringe en konsekvensvurdering af forslaget i overensstemmelse med principperne om bedre regulering.

Regeringen finder, at landbrugspolitikken skal understøtte den grønne omstilling af landbrugserhvervet. Regeringen støtter i den forbindelse forslag, der bidrager til at styrke incitamentet til økologisk jordbrugsproduktion. Regeringen kan støtte, at der bliver mulighed for, at medlemsstaterne kan yde betalinger for krav som f.eks., at medlemsstaterne får mulighed for at yde betalinger til forpligtelser, der bidrager til opfyldelse af nationalt pålagte krav, som går ud over de tilsvarende obligatoriske minimumskrav, der er fastsat i EU-lovgivning.

Regeringen kan støtte, at der gennemføres administrative lettelser i relation til udarbejdelse og behandling af præstationsrapporten, som følge af, at den årlige præstationsafstemning fjernes. I den forbindelse vil det være vigtigt, at ændringen kan få effekt for indeværende regnskabsår 2025.

Regeringen anerkender, at der kan være brug for yderligere fleksibilitet for små landbrug, men at det er vigtigt at fremme den europæiske landbrugssektors konkurrenceevne samt fokus på lige konkurrencevilkår på tværs af sektoren og medlemsstater. Regeringen støtter, at der gives yderligere muligheder i forhold til unge landmænd. Regeringen støtter generelt, at der sker tilpasninger af landbrugsreserven, hvor der sker en fokusering af anvendelsen. Regeringen finder, at der skal være fokus på at reducere de administrative omkostningerne ved nye elementer i forslaget, herunder det nye krav om interoperabilitet.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt udvidet grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg den 2. juni 2025.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

3. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 16. januar 2025. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen orienterer generelt en gang i kvartalet om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og -forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet. Generelt vil regeringen arbejde for en mere robust handelspolitik, der skaber vækst og velstand, men samtidig understøtter europæisk forsyningssikkerhed. Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen orienterer generelt en gang i kvartalet om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og -forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Den russiske invasion af Ukraine medfører en række afledte konsekvenser og påvirker markedssituationen for landbrugsvarer på en række områder med prisudsving på fødevarer, foder, handelsgødning og energi. Polen, Ungarn og Slovakiet har indført nationale importforbud for korn fra Ukraine, efter de særlige EU-regler om forbud mod salg af ukrainsk korn i Polen, Ungarn, Slovakiet, Bulgarien og Rumænien udløb den 15. september 2023. Ukraine har rejst WTO-sager mod hvert af de tre lande i september 2023. Sagerne er stadig i indledende konsultationsfase. I den seneste prognose fra Det Internationale Kornråd (IGC) af den 22. maj 2025 skønnes det, at Ukraines andel i produktionsåret 2024/25 kommer til at udgøre 9 pct. af den globale eksport af hvede og 12 pct. af den globale eksport af majs. Til sammenligning udgjorde Ukraines andel i produktionsåret 2020/21 9 pct. af den globale eksport af hvede og 13 pct. af den globale eksport af majs. EU's initiativ om alternative fragtruter ("solidaritetsbaner") samt etablering af den vestlige Sortehavskorridor bidrager fortsat til at fastholde eksporten af ukrainske landbrugsprodukter til EU og verdensmarkedet.

De midlertidige ensidige handelsliberaliserende foranstaltninger (ATM) for ukrainske varer trådte første gang i kraft 4. juni 2022 og er efterfølgende blevet forlænget årligt, senest i 2024 med udløb den 5. juni 2025. Handlen mellem Ukraine og EU havde mellem 2016 og frem til juni 2022 været reguleret gennem parternes associeringsaftale, hvor der var etableret et vidtgående og bredt frihandelsområde (DCFTA), som for en række landbrugsprodukter var baseret på toldkontingenter. De midlertidige ensidige handelsliberaliserende foranstaltninger blev introduceret som følge af Ruslands invasion af Ukraine i februar 2022 og suspenderede al importtold og toldkontingenter på varer fra Ukraine. Ved den seneste forlængelse af foranstaltningerne i 2024 blev der, som følge af kritik fra en række medlemsstater over ordningens utilsigtede negative konsekvenser for visse landbrugssektorer, introduceret en automatisk 'nødbremse', der sikrede genindførsel af toldkontingenter, hvis importen overstiger bestemte niveauer for de mest sensitive landbrugsprodukter (fjerkræ, æg, sukker, havre, majs, gryn og honning). Niveauerne var baseret på importgennemsnittet af landbrugsprodukterne juli 2021 til udgangen af 2023, og det har generelt set tilladt en højere mængde af toldfri import end under toldkontingenterne i associeringsaftalen.

Kommissionen har som følge af udløbet af de midlertidige ensidige handelsliberaliserende foranstaltninger den 5. juni 2025 vedtaget et forslag om håndtering af toldkontingenter for produkter med oprindelse i Ukraine. Det er fra Kommissionens side tænkt som en teknisk håndtering af genindtrædelsen af de oprindelige handelsvilkår, fordi en forhandlet udvidelse af handelsdelen af associeringsaftalen (DCFTA) endnu ikke er på plads. Med forslaget genindføres de toldkontingenter, der var suspenderet under de etårige handelsliberaliseringer (ATM), og der sker en teknisk justering af mængderne i de årlige kontingenter som følge af, at kontingenterne først vil være tilgængelige den 6. juni 2025 mod normalt 1. januar. Derudover vil der være en lettelse af administrationen for importører af visse toldkontingenter på landbrugsområdet. EU og Ukraine er i øjeblikket i forhandlinger om en udvidelse af DCFTA med henblik på vedtagelse og ikrafttrædelse snarest muligt efter udløbet af ATM.

Rådet vedtog den 30. maj 2024 en markant forhøjelse af importtolden på kornprodukter fra Rusland og Belarus, som i dag har ingen eller meget lav told. Toldforhøjelserne trådte i kraft den 1. juli 2024. De pågældende produkter vil samtidig blive udelukket fra adgang til EU's toldkontingenter. Formålet er at begrænse importen af en række landbrugsvarer fra Rusland og Belarus og dermed forhindre dels mulig forstyrrelse af EU-markedet for korn, dels fortsatte indtægter til russisk økonomi. Belarus er inkluderet pga. landets nære relationer til Rusland, som skaber risiko for russisk omgåelse via det belarussiske

marked. Tiltaget skal ses i sammenhæng med EU's sanktioner mod Rusland og Belarus og støtte til Ukraine efter den russiske invasion.

Kommissionen har i januar 2025 fremlagt et forslag til en forordning, som har til formål at øge told på import af visse russiske og belarusiske landbrugs- og gødningsprodukter og dermed reducere tilstrømningen af disse af varer til det indre marked. Den forhøjede told skal sikre, at Rusland og Belarus ikke får økonomisk fordel af den fortsatte eksport til EU af de omfattede produkter. Samtidig skal forslaget afhjælpe en potentiel afhængighed af gødning fra Rusland, som i værste fald ville kunne påvirke EU's fødevareforsynings sikkerhed og gøre EU sårbar over for eventuelle tvangstiltag fra Rusland. På de omfattede gødningsprodukter vil der over en treårig periode blive indført en stadigt stigende told pr. importeret ton oven i den allerede gældende værditold på 6,5 pct. Europa-Parlamentet og Rådet har indgået aftale i førstebehandlingen af forslaget.

Eksport generelt

EU eksporterede i 2024 for ca. 235,4 mia. euro og importerede for ca. 171,8 mia. euro, hvilket gav EU et handelsoverskud på landbrugsområdet på ca. 63,6 mia. euro (ca. 474,5 mia. kr.).

EU's tre største eksportmarkeder i 2024 var fortsat UK, USA og Kina, som sammenlignet med 2023 udviklede sig med øget eksport til UK og USA på henholdsvis 4 pct. og 13 pct., mens eksporten til Kina i 2023 faldt med 9 pct. I 2024 var EU's tre største importmarkeder fortsat Brasilien, UK og Ukraine. Importen fra Ukraine steg med 11 pct. sammenlignet med 2023. EU's import fra Rusland i 2024 faldt med 46 pct. sammenlignet med 2023.

WTO-forhandlingerne

Verdenshandelsorganisationen (WTO) er i høj grad præget af manglende fremdrift i forhandlingssporet på landbrugsområdet, hvilket traditionelt har været og stadig er et af de mest komplicerede områder med meget fastlåste positioner og kun begrænset fleksibilitet hos medlemmerne. I forlængelse heraf er et udfordrende område spørgsmålet om udviklingslandenes handelsvilkår i WTO.

Forhandlingerne om anden del af aftalen om miljøskadelige fiskerisubsidier fortsætter, efter det ikke lykkedes at nå til enighed under WTO's 13. ministerkonference i Abu Dhabi i februar/marts 2024. Forhandlingerne bygger oven på den delaftale, der blev indgået i forbindelse med den 12. ministerkonference (MC12) i juni 2022. Efter mere end 20 års forhandlinger blev der således indgået en delaftale om miljøskadelige fiskerisubsidier, som i første omgang bl.a. omfatter subsidier relateret til illegalt fiskeri (IUU) og overfiskede bestande. De udestående emner vedrører subsidier, der bidrager til overfiskeri og overkapacitet. WTO's 14. ministerkonference finder sted den 26.-29. marts 2026 i Cameroun.

Bilaterale handelsforhandlinger

EU og UK blev i forbindelse med et topmøde den 19. maj 2025 enige om en gensidig aftaletekst, der blandt andet sikrer tættere samarbejde på fødevare- og fiskeriområdet. Konkret er parterne blevet enige om at arbejde hen imod en aftale om sundhedsmæssige- og plantesundhedsmæssige foranstaltninger (SPS). En SPS-aftale kan smidiggøre samhandel med SPS-varer mellem EU og UK ved at fjerne en lang række af de kontroller og certifikatkrav, som er blevet indført efter Brexit.

USA er det tredje største eksportland for EU's landbrugsprodukter med en samlet årlig omsætning på 30,5 mia. euro. Det drejer sig især om eksport af vin og vinbaserede produkter, hvor eksporten i 2024 udgjorde 16,8 mia. euro (17 pct. af eksporten til USA). Derudover er de mest eksporterede landbrugsprodukter til USA kornpræparater og formalingsprodukter, spiritus og alkohol samt oliven og olivenolie. Importen af landbrugsprodukter fra USA udgjorde 11,9 mia. euro (7 pct.) i 2024. Det bemærkes, at den amerikanske præsident har meldt ud, at han anbefaler told på 50 procent på varer fra EU fra 9. juli 2025.

Dette skyldes, at der set fra amerikansk side ikke er tilstrækkeligt fremskridt i forhandlingerne mellem EU og USA. Der vil ikke blive pålagt told, hvis produktet er fremstillet i USA.

EU og Mercosur-landene (Argentina, Brasilien, Paraguay, Uruguay) opnåede den 28. juni 2019 enighed om handelsdelen af en bredere associeringsaftale. I 2023 blev der indledt nye forhandlinger mellem parterne for at drøfte et tillægsinstrumentet til selve handelsaftalen, der skal understrege bæredygtighedsforpligtelserne uden at genforhandle selve aftalen. Kommissionen har i december 2024 afsluttet forhandlingerne på politisk niveau i forbindelse med Mercosur-topmødet i Uruguay. Som en del af aftalen er parterne blevet enige om en supplerende tekst om handel og bæredygtighed, som blandt andet vil sikre konkrete tilsagn om at standse skovrydning efter 2030 i overensstemmelse med de nationalt bestemte bidrag i henhold til Parisaftalen. Aftalen skal nu godkendes på begge sider.

EU og Mexico blev i starten af 2020 enige om de sidste udeståender i forhandlingerne om en modernisering af den eksisterende frihandelsaftale fra 2000, men en endelig vedtagelse udestår. Med moderniseringen af aftalen sikres yderligere liberalisering af handelen med varer og tjenesteydelser samt reduktion af ikke-toldmæssige handelshindringer m.m. Aftalen indeholder et ambitiøst bæredygtighedskapitel med stærke og juridisk bindende forpligtelser ift. miljø- og klimabeskyttelse.

EU og Chile opnåede i december 2022 enighed om en modernisering af handelsdelen af den eksisterende associeringsaftale mellem parterne. Aftalen forbedrer markedsadgang for handel og investeringer og indeholder et bæredygtighedskapitel. Aftalen trådte i kraft den 1. februar 2025.

Forhandlingerne med Australien blev igangsat i sommeren 2018, men er aktuelt sat på pause. På trods af, at parterne nåede langt i forhandlingerne, er der dog fortsat substantielle udeståender, især på landbrugsdelen.

EU indledte i 2016 forhandlinger med Indonesien om en frihandelsaftale, som potentielt også vil indebære fordele for landbrugssektoren i EU. Fra dansk side arbejdes sammen med ligesindede EU-lande for, at forhandlingerne bidrager til bæredygtig produktion af råvarer, især palmeolie. EU og Malaysia annoncerede desuden i januar 2025 en genoptagelse af forhandlingerne, efter at de i 2012 blev sat på pause.

Frihandelsforhandlinger med Thailand, der blev indledt i 2013, blev sat i bero efter militærkuppet i 2014, men genoptaget i 2023. Ligeledes er frihandelsforhandlingerne med Filippinerne blevet genoptaget i 2024, efter at de har været i bero siden 2017. Særligt forhandlingerne med Filippinerne er i god gænge.

Forhandlingerne med Indien om en frihandelsaftale blev besluttet genoptaget ved EU-Indien topmødet i maj 2021. En frihandelsaftale med Indien vil være af stor strategisk, politisk og økonomisk betydning. Parallelt forhandles også med Indien en investeringsbeskyttelsesaftale og en aftale om geografiske oprindelsesbetegnelser (GI).

Kinesiske undersøgelser af europæiske landbrugsprodukter

De kinesiske myndigheder har den 17. juni 2024 igangsat en antidumping-undersøgelse af svinekød og biprodukter fra EU. Undersøgelsen omfatter konkrete eksportører i Spanien, Nederlandene, Danmark og Frankrig. Fra kinesisk side er det endvidere den 21. august 2024 meddelt, at der igangsættes en antisubsidie-undersøgelse af mejerisektoren i en række EU-medlemsstater og af flere ordninger under EU's fælles landbrugspolitik. Begge sager ses som en kinesisk modreaktion på Kommissionens indførsel

af midlertidig udligningstold på importen af batteridrevne elbiler fra Kina til EU. EU og Kina har i WTO-regi gennemført konsultationer om udligningstolden i december 2024 og om antisubsidie-undersøgelsen på mejeriområdet i november 2024. Senest har de kinesiske myndigheder den 27. december 2024 annonceret en undersøgelse af importeret oksekød og forarbejdede oksekødsprodukter. Undersøgelsen omfatter to europæiske producenter fra henholdsvis Irland og Frankrig samt producenter fra USA, Brasilien, Argentina, Costa Rica, Australien og New Zealand.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres i forbindelsen med drøftelsen, men skal i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218 godkende frihandelsaftaler.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Drøftelsen vil ikke i sig selv berøre beskyttelsesniveauet. Det vurderes, at åbningen af nye markeder og indgåelsen af nye handelsaftaler generelt vil have positive erhvervsøkonomiske og samfundsøkonomiske effekter.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer støtter generelt EU's offensive handelspolitik, hvor der er fokus på indgåelse af frihandelsaftaler med strategisk vigtige markeder. Fokus på eksport er afgørende for at sikre vækst og beskæftigelse i Danmark og i Europa.

Landbrug & Fødevarer tager Kommissionens vedtagelse af forslaget om håndtering af toldkontingenter for produkter med oprindelse i Ukraine som følge af udløbet af de midlertidige, ensidige handelsliberaliserende foranstaltninger for ukrainske varer til efterretning. Landbrug & Fødevarer noterer sig, at genindtrædelsen af de oprindelige handelsvilkår for Ukraine fungerer som en teknisk løsning, indtil en forhandlet udvidelse af handelsdelen af associeringsaftalen (DCFTA) kommer på plads. Ift. den forestående proces med at revidere den foreliggende associeringsaftale med Ukraine vil det på samme måde være afgørende at finde den rette balance mellem tildeling af gradvis, ukrainsk markedsadgang til det indre marked og at modgå risikoen for markedsforstyrrelser til EU's følsomme landbrugssektorer. Herunder bør der sikres ækvivalens mellem EU's og Ukraines nuværende og fremtidige standarder for f.eks. dyrevelfærd og miljøhensyn, ligesom det nødvendige myndighedstilsyn bør sikre en korrekt implementering af disse standarder.

Fælles for den danske landbrugs- og fødevarerklynge er et ønske om fokus på, at den indgåede handelsaftale med UK i praksis kommer til at fungere så gnidningsfrit som muligt. Derfor er det positivt, at EU og UK er nået til enighed om en aftale, der understøtter et tættere samarbejde på fødevareområdet, bl.a. via hensigtserklæringen om at arbejde hen imod en aftale om sundhedsmæssige og plantesundhedsmæssige foranstaltninger (SPS). Det er derfor vigtigt, at parterne i praksis når frem til en konkret aftale, der letter den SPS-omfattede samhandel via afskaffelse af de nuværende kontroller, dokumenttjek og certifikatkrav.

Ifm. USA's varslings og reel indførelse af straffetold på import fra forskellige lande og sektorer opfordrer Landbrug & Fødevarer til, at EU sammen med USA finder en forhandlet løsning på de konkrete toldfor-

højelser rettet mod EU. En forhandlet løsning bidrager til opretholdelsen af de internationale handelsregler mhp. at sikre en regelbaseret, global samhandel. Ift. EU's forslag om konkret, tariffært modsvar rettet mod amerikansk eksport til EU finder Landbrug & Fødevarer det uhensigtsmæssigt, at HS-koder inden for landbrugs- og fødevarerområdet udgør en disproportional stor andel af de udvalgte HS-koder på varer fra USA. Dette står ikke mål med landbrugs- og fødevarerområdets andel af den samlede eksport fra USA og vil kunne eskalere handelskonflikten yderligere.

Landbrug & Fødevarer ser det desuden som vigtigt, at der bliver skabt markedsadgang, f.eks. i form af veterinære certifikater, til lande i Sydamerika, herunder de lande som EU har indgået frihandelsaftaler med (Chile, Peru, Colombia og de centralamerikanske lande). Det er dog vigtigt for de fælleseuropæiske certifikater, at de veterinære certifikater udarbejdes på baggrund af nuværende certifikaterfaringer og bl.a. giver mulighed for at source råvarer på tværs af EU. Landbrug & Fødevarer ser gerne, at der ved en eventuel revidering af aftalen med Peru og Colombia arbejdes for nul-told for fersk/kølet grisekød. For eksempel har USA nul-told til Colombia, hvilket sætter EU i en meget svær konkurrencemæssig situation.

Landbrug & Fødevarer støtter principielt set fri og fair handel med Mercosur, som EU har indgået en politisk aftale med og senest er enedes med om en supplerende tekst om handel og bæredygtighed. Eksempelvis har mejerisektoren offensive interesser på markedet og er tilfredse med de kvoter til Mercosur-landenes eksportører, der er givet på ost, smør og mælkepulver. Omvendt har okse- og fjerkrækøds-sektorerne mere defensive interesser, da der på EU-niveau er betalt en høj pris for aftalen, således at Mercosur får en eksportkvote for oksekød ind i EU på 99.000 tons slagtekropsækvivalens (ca. 76.000 tons produktvægt) og for fjerkræ en kvote på 180.000 tons slagtekropsækvivalens (129.000 tons produktvægt), der samtidig bliver toldfri. Denne tilbudte mængde omfattes desuden ikke af kvotodelingen i forbindelse med Brexit, hvorfor den alene tilfalder EU27. Dette vurderes ikke at være holdbart for stabiliteten på EU's marked for okse- og fjerkrækød eller for den danske eller EU's samlede okse- og fjerkræsektor.

Hvis aftalen godkendes endeligt af parterne, er det centralt, at en implementering sker i overensstemmelse med tidligere anvendte principper for kvotetildeling baseret på licenser og historisk samhandel, således at enkelte store kødeksporterende virksomheder fra Mercosur ikke kan sætte sig på meget væsentlige dele af markedet for import af kød til EU med negative konsekvenser for især SMV'ers mulighed for at agere på markedet. Det er desuden centralt, at Europa-Kommissionen sikrer en lige og fuldstændig implementering af aftalens bestemmelser, og at der i tilfælde af uoverensstemmelser om aftalens implementering i Mercosur følges op hurtigt blandt andet med brug af chief trade enforcement officer-funktionen i Europa-Kommissionen.

Ydermere finder Landbrug & Fødevarer det vigtigt, at arbejdet med frihandelsforhandlinger i Sydøstasien, både i forhold til ASEAN-blokken som helhed og de bilaterale forhandlinger med eksempelvis Filippinerne, fortsat prioriteres, da der her findes et stort yderligere potentiale for blandt andet dansk mejerieksport.

I forhold til Australien-frihandelsforhandlinger, der aktuelt overvejes genstartet efter det australske valg, har særligt mejerisektoren offensive interesser, forudsat at indrømmelser fra EU's side afstedkommer indrømmelser fra australsk side. Desuden er det vigtigt at rådføre sig med branchen, hvis der gives væsentlige tilbud.

Landbrug & Fødevarer støtter de igangværende frihandelsforhandlinger med Indonesien. Landet har uafhængigt af forhandlingerne vedtaget en revideret halal-lovgivning, der trådte i kraft i oktober 2024 og som stiller krav om, at varer der eksporteres til Indonesien skal være halal-godkendt af et akkrediteret

halal-certificeringsorgan i eksportlandet. Derudover skal sikres, at der på et udvalgt politikområde allerede eksisterer en samarbejdsaftale mellem det eksporterende land og Indonesien, som afsæt for anerkendelse af halal-eksporten. L&F noterer, at dansk eksport opfylder begge betingelser. Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at en kommende EU-Indonesien frihandelsaftale inkluderer et kapitel, der netop dækker kravet om en form for aftale om halal, og som derved kan erstatte de individuelle aftaler mellem Indonesien og de enkelte EU-medlemslande.

Desuden støtter Landbrug & Fødevarer generelt EU's forhandlinger med Indien om en frihandelsaftale, og der er interesse i at opnå markedsadgang for en række produkter inden for grise-, mejeri- og fjerkræproduktionen, mens især biprodukter fra oksekødsproduktion bør behandles som en sensitiv produktkategori. Desuden bør en eventuel aftale adressere eksisterende tekniske handelshindringer og sikre anerkendelse af regionaliseringsprincippet inden for visse produktionsgrene i fødevareklyngen.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at øvrige handelsaftaler og -forhandlinger uden om EU – som f.eks. CPTPP, den indgåede USA-Japan-aftale, RCEP, britiske handelsforhandlinger med tredjelande og den bredere IPEF-aftale – lægger pres på EU for at indgå flere bilaterale handelsaftaler. I denne sammenhæng støtter Landbrug & Fødevarer en opsplitning af fremtidige handelsaftaler i en handelsrelateret del og en investeringsrelateret del, således at færdigforhandlede handelsaftaler sikres en hurtigere ratifikation og anvendelse.

Ift. den kinesiske antidumping-undersøgelse af den europæiske grisekødsproduktion og senest den kinesiske antisubsidie-undersøgelse af den europæiske mejeriproduktion finder Landbrug & Fødevarer, at det er uheldigt, at EU's handelstiltag vedrørende én sektor (el-biler) får afgørende, negativ indvirkning på en anden og helt uafhængig sektor (fødevarer). Det kinesiske marked er særdeles vigtigt for den danske grisekøds- og mejeribranche. Resultatet af EU's beskyttelse af sin egen elbil-sektor via anti-dumping-afgifter pålagt kinesiske elbil-producenter kan således let blive en kinesisk straffetold på en vigtig del af EU's fødevareeksport til Kina. Det er derfor vigtigt, at der findes en diplomatisk forhandlet løsning på handelstvisten, før parterne iværksætter mulige tiltag til skade for den indbyrdes handel.

Ift. de aktuelle antidumping-toldordninger, som Kommissionen har indført på gødning fra en række tredjelande og på lysin fra Kina, finder Landbrug & Fødevarer, at tiltagene ikke er hensigtsmæssige, da der er tale om produkter, som landbrugssektoren er afhængige af, og som ikke er tilgængelige i tilstrækkelige mængder og til konkurrencedygtige priser på det indre marked. Tiltagene medfører dermed fordyrelse af den europæiske landbrugsproduktion og en forvridning af konkurrencen for de virksomheder, der anvender produkterne til eksport af videreforarbejdede varer.

DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation (DOSO) henstiller til, at dyrevelfærd indføjes som et kardinalpunkt i samtlige internationale handelsaftaler således, at EU (de enkelte medlemsstater) har frihed til at fravælge import af animalske produkter, der ikke mindst lever op til EU's egne regler for dyrevelfærd. DOSO mener, at internationale handelsaftaler skal modvirke handel med og i særdeleshed transport af levende dyr til fordel for handel med kroppe og forarbejdede produkter.

Global Aktion, Greenpeace, NOAH, Nyt Europa, Verdens Skove og World Animal Protection har følgende bemærkninger til handelsaftalen mellem EU og Mercosur-handelsblokken. Organisationerne finder det bekymrende, at aftalen er forhandlet så længe at dele af aftalen ikke længere er tidsvarende og derfor vil medføre en lang række negative konsekvenser. Særligt de dele, der skal beskytte klimaet, naturen og oprindelige folk. Organisationerne finder det konkret bekymrende, at man fra dansk side ikke har taget stilling til: En nærmere faglig vurdering af de klimapåvirkninger, som en aftale med Mercosur landene vil indebære, at der ikke er en faglig vurdering af aftalens påvirkning af biodiversiteten, herunder særligt afskovning af Amazonas, at der ikke er en faglig vurdering af hvordan aftalen vil påvirke de

indfødte folks rettigheder og at der ikke er en vurdering af dansk landbrugs klimaansvar, med en forudset øget import af soja og ethanol.

Organisationerne har tidligere sendt et brev for at understrege de negative konsekvenser for natur, klima og mennesker, som aftalen vil have. Selvom der nu er en række krav til klima og arbejdstagerrettigheder i aftalen, er disse ikke juridisk bindende, men et tillæg til aftalen. Organisationerne understreger, at handel bør bruges som endnu en løftestang til at sikre klima, biodiversitet og mennesker – ikke det modsatte. Den nye lov om afskovning vil være med til at forhindre, at europæisk import er skyld i afskovning og et vigtigt initiativ mod kraftigt at begrænse EU's globale skovrydningsaftryk samt bryde forbindelsen mellem vores forbrug og produktionsmetoder, der medfører skovrydning. Organisationerne mener dog, at det afhænger af hvordan loven implementeres. Selvom loven er en kæmpe sejr for klimaet og naturen, så mener organisationerne, at Kommissionen bruger loven som argument for, at Mercosur-aftalen kan vedtages. Det er ikke et holdbart argument, da loven i sig selv ikke kan ændre Mercosur-aftalens indlejrede negative konsekvenser. Herunder muligheden for en stigende import af produkter som oksekød, soja og ethanol. Ligeledes beskytter loven mod afskovning udelukkende skov og ikke andre økosystemer. Brasiliens nye præsident ønsker en politik, der skal være med til at skabe bedre forhold for oprindelige folk og naturen i Brasilien. Organisationerne mener ikke, at Mercosur-aftalen står til at kunne understøtte disse mål, men vil nærmere skabe yderligere incitament for skovrydning samt skævvride magtforholdet mellem EU. Grundlæggende mener organisationerne ikke, at handelsaftalen mellem EU og Mercosur passer ind i den nuværende og grønne kurs fra EU. Derfor opfordrer organisationerne regeringen til ikke at ratificere EU-Mercosur-aftalen i dens nuværende form. En handelsaftale med så negative konsekvenser for klima, natur og mennesker, passer ikke til den tid, vi lever i.

Dyrenes Beskyttelse støtter EU's handelspolitiske ønske om gensidigt, lukrative handelsaftaler på globalt niveau. Det er særligt med den begrundelse, at man undgår et dyrevelfærdsmæssigt "race to the bottom", hvor lav dyrevelfærdsmæssig standard bliver økonomisk og konkurrencemæssigt attraktivt for producenter uden for EU. Dyrenes beskyttelse henstiller til, at EU i samtlige handelsaftaler stiller krav om, at animalske produkter eller produkter, der på anden vis involverer eller har betydning for dyr, underlægges de samme krav til dyrevelfærd, som er gældende for produkter produceret i EU. Dyrenes Beskyttelse henstiller desuden til gennemsigtighed i forhold til dyrevelfærdsmæssige konsekvenser af handelsaftaler mellem EU og tredjelande, herunder indirekte konsekvenser for biodiversiteten i oprindelseslandet. Dyrenes Beskyttelse anerkender konsekvenserne af den russiske invasion af Ukraine og deraf de midlertidige handelsliberaliseringer af ukrainske varer. Dyrenes Beskyttelse opfordrer dog til, at også Ukraine underlægges krav om dyrevelfærd matchende niveauet for EU-lande snarest muligt. Dyrenes Beskyttelse henstiller til, at import og eksport og deraf følgende transport af levende dyr i videst muligt omfang erstattes af handel med og transport af slagtede dyr og forarbejdede animalske produkter. Dette med henblik på at undgå eller begrænse dyrs potentielle lidelser og ubehag forbundet med lange transporter.

Dansk Korn og Foder (DAKOFO) er generelt tilhænger af en EU-handelspolitik med fokus på indgåelse af frihandelsaftaler. Omkring de meget vanskelige handels- og logistikforhold vedrørende Ukraines eksport af korn- og proteinråvarer har DAKOFO's medlemsvirksomheder og de EU- brancheorganisationer, som DAKOFO er medlemmer af, stærk fokus på at støtte bestræbelserne på at udbygge de alternative transportruter gennem EU som nødvendig erstatning for de helt eller delvis umulige transporter gennem Sortehavet. Det foretrækkes meget stærkt, at EU sikrer løsninger, så der ikke opstår forskellige nationale restriktioner i logistik- og handelsregler i de Central- og Østeuropæiske nabolande til Ukraine. DAKOFO foretrækker således, at EU følger markedsudviklingen tæt – og at eventuelt nødvendige forholdsregler tages på et samlet, fælles EU-grundlag.

I forhold til drøftelser om tillægsinstrumentet til selve handelsaftalen, hvor bæredygtighedselementerne bl.a. skovrydning er understreget, ønsker DAKOFO at fremhæve betydningen af, at der i lyset af EU's nye EUDR lovgivning indgås aftaler med Mercosur-landene, der kan skabe grundlag for et konstruktivt samarbejde om opfyldelse af intentionerne i den nye EU-lovgivning. En tæt dialog med de sydamerikanske eksportører og myndighederne i landene vil på en række områder være ret afgørende for bidrag til positive resultater i tilknytning til EUDR-målene.

DAKOFO støtter fri og retfærdig international handel og mener, at antidumping-told ofte fører til handelsforstyrrelser og unødige konsekvenser for alle parter i forsyningskæden. Det er DAKOFO's klare vurdering, at protektionistiske tiltag som antidumping foranstaltninger risikerer at skabe en negativ spiral, hvor gensidige restriktioner hæmmer global handel, hvilket kan føre til yderligere tab af konkurrencekraften i EU.

DAKOFO frygter, at den aktuelle antidumping-sag om lysin er en del af en tiltagende handelskonflikt mellem EU og Kina, som også omfatter kinesiske antidumping-tiltag mod EU's eksport af svinekød, mejeriprodukter og senest oksekød og oksekødsprodukter. I denne konflikt taber EU's husdyrsektor på begge fronter: De mister konkurrenceevne på vigtige eksportmarkeder og står samtidig over for højere produktionsomkostninger på grund af stigende priser på bl.a. lysin.

DAKOFO mener, at EU og Danmark bør fokusere på at reducere sårbarheder i forsyningskæden uden at skabe barrierer, der kan skade eksportafhængige sektorer. Dette kan bl.a. opnås igennem reduceret bureaukrati, herunder lettere godkendelse af nye foderprodukter, støtte til etablering af nye produktioner, samt lettere adgang til de relevante råvarer til reelle verdensmarkedspriser.

DAKOFO udtrykker bekymring over ændringen i tildelingen af toldlicenser for korn og oliefrø fra Ukraine. Før krigen i Ukraine blev importtoldkvoter fordelt via et ansøgningssystem, hvor alle ansøgere fik en forholdsmæssig andel, hvis kvoten blev oversøgt. Dette system gav virksomhederne en vis forudsigelighed og planlægningssikkerhed. Med det nye forslag om en "first come, first served"-model vil toldkontingenterne blive fordelt efter ansøgningstidspunkt, hvilket skaber betydelig usikkerhed for virksomhederne. I praksis betyder det, at virksomheder ikke på forhånd kan vide, om de får toldfrihed eller skal betale en betydelig toldsats – op til 95 euro/ton. Det øger den økonomiske risiko og kan skabe konkurrenceforvridning til ugunst for aktører, der ikke er blandt de første i køen. DAKOFO anbefaler, at man genovervejer modellen og i stedet fastholder en mere forudsigelig og fair fordelingsmekanisme for toldkontingenter, som kan sikre lige vilkår og planlægningssikkerhed for erhvervet.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt bred enighed i Rådet om vigtigheden af en ambitiøs EU-frihandelsdagsorden, ikke mindst som led i genopretning efter COVID-19. En del medlemsstater har samtidig fokus på de mulige negative konsekvenser for sensitive europæiske sektorer som følge af en øget global samhandel med fødevarer. For så vidt angår WTO er der fuld opbakning fra medlemsstaterne til Kommissionens aktive indsats for at fremme og reformere det multilaterale handelssystem.

Regeringens generelle holdning

Generelt vil regeringen arbejde for en mere robust handelspolitik, der skaber vækst og velstand, men samtidig understøtter europæisk forsyningsikkerhed og sikrer EU's rolle i morgendagens teknologier – uden at EU lukker sig om sig selv.

I forhold til handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet vil man fra regeringens side tage Kommissionens orientering til efterretning, idet omfattende, ambitiøse og bæredygtige handelsaftaler generelt, herunder på landbrugsområdet, er i Danmarks interesse som et vigtigt skridt på vejen til at

opnå forbedret adgang til en række store markeder med deraf følgende forøgede eksportmuligheder og vækst i Danmark. Endvidere kommer handelsliberalisering generelt, herunder på landbrugsområdet, danske forbrugere til gode i form af lavere priser og større udvalg af varer og tjenesteydelser. Regeringen bakker stærkt op om det multilaterale handelssystem med WTO i centrum.

Regeringen arbejder endvidere for stabile, sikre og bæredygtige globale fødevareforsyningskæder for at modgå konsekvenserne af den russiske invasion af Ukraine. Regeringen støtter endvidere indsatsen for at sikre alternative fragtruter for eksport af korn fra Ukraine til verdensmarkedet. Derudover støtter regeringen også handelsliberaliseringer, der kan være med til at styrke Ukraines økonomi og genopbygning.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 24. januar 2025 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 27. januar 2025, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 16. januar 2025.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om produktion og markedsføring af planterformeringsmateriale i Unionen og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/2031, (EU) nr. 2017/625 og (EU) nr. 2018/848, og om ophævelse af Rådets direktiv 66/401/EØF, 66/402/EØF, 68/193/EØF, 2002/53/EF, 2002/54/EF, 2002/55/EF, 2002/56/EF, 2002/57/EF, 2008/72/EF og 2008/90/EF (Forordning om planterformeringsmateriale) **KOM (2023) 414**

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 28. november 2024. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til ny forordning om produktion og markedsføring af planterformeringsmateriale, herunder frø. Forslaget samler og opdaterer den eksisterende direktivregulering for landbrugsplantearter, grøntsagsplantearter, frugtplantearter, vinplanter og læggekartofler. Derudover indeholder forslaget en række nye tiltag, herunder krav om vurdering af bæredygtighed ved afprøvning af nye sorter og udvidet mulighed for godkendelse af professionelle operatører til at udføre officielle aktiviteter. Forslaget indeholder desuden ændrede regler for bevaringssorter. Med forslaget skabes der bedre sammenhæng med plantesundhedsforordningen og kontrolforordningen. Forslaget indfører udvidet krav om rapportering til Kommissionen og øvrige medlemsstater. Forslaget omhandler ikke førstligt formeringsmateriale, som håndteres parallelt i et selvstændigt forslag. Forslaget omfatter ligeledes ikke regulering af prydplanter, hvor den eksisterende direktivregulering bibeholdes. Forslaget forventes at have mindre statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser. En vedtagelse af forslaget forventes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark eller EU. Regeringen støtter forslaget, idet man finder det vigtigt, at reguleringens grundlæggende principper og anvendelsesområde fastholdes. Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025 med henblik på en fremskridtsrapport.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2023) 414 af den 5. juli 2023 fremsendt forslag om produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale i Unionen og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/2031, (EU) nr. 2017/625 og (EU) nr. 2018/848, og om ophævelse af Rådets direktiv 66/401/EØF, 66/402/EØF, 68/193/EØF, 2002/53/EF, 2002/54/EF, 2002/55/EF, 2002/56/EF, 2002/57/EF, 2008/72/EF og 2008/90/EF (Forordning om planteformeringsmateriale). Forslaget er modtaget i dansk sprogudgave den 12. oktober 2023.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025 med henblik på en fremskridtsrapport.

Formål og indhold

Kommissionens forslag samler og opdaterer den eksisterende EU-lovgivning om produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale af landbrugsplanter, grøntsager, frugtplanter, vinplanter og læggekartofler. Området er i dag direktivreguleret.

Formålet med forslaget er at harmonisere gennemførelsen af lovgivningen, øge effektiviteten samt fremme innovation. Derudover skal forslaget bidrage til at sikre kvaliteten, diversiteten og tilgængeligheden af formeringsmateriale, lige markedsvilkår for virksomheder på tværs af EU, funktionen af det indre marked, bevaring og bæredygtig brug af plantegenetiske ressourcer, bæredygtig landbrugsproduktion tilpasset nuværende og fremtidige klimaforhold samt fødevarer sikkerheden.

Forslaget viderefører de to vigtige grundelementer om officiel sortsregistrering og certificering af individuelle partier af planteformeringsmateriale som betingelser for markedsføring.

Forslaget fastlægger regler for professionelle operatørers produktion og markedsføring i EU af planteformeringsmateriale af landbrugsafgrøder, grøntsager, frugtplanter, vin og læggekartofler til kommercielt brug. Forslaget omfatter ikke forstligt formeringsmateriale, som håndteres i et parallelt forslag. Forslaget omfatter heller ikke prydblplanter, som fastholdes i det nuværende direktiv.

Produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale

Forslaget lægger op til i væsentlig grad at videreføre de eksisterende regler og krav til produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale.

Forslaget giver mulighed for, at professionelle operatører, eksempelvis virksomheder, der producerer frø, frugt- og grøntsagsplanter og læggekartofler, i større omfang end i dag, kan godkendes til under officielt tilsyn at udføre en række opgaver i relation til certificering. Den kompetente myndighed skal udføre opgaven, hvis operatørerne ikke ønsker godkendelse. Den kompetente myndighed pålægges at udføre audits af de godkendte operatører samt organisere oplæring og eksamination af de godkendte operatører. Derudover skal den kompetente myndighed udføre stikprøvevis, risikobaseret efterkontrol af de opgaver, som operatørerne er godkendt til at udføre.

Med forslaget kræves ved blanding af partier af samme art og sort, at de er fra samme høstår. Det er fortsat muligt at markedsføre frøblandinger, men de professionelle operatører skal med forslaget godkendes til at producere disse blandinger. Blandinger med arter, der ikke er omfattet af forordningen, foreslås fremover begrænset til bevaring af genetiske ressourcer.

Der foreslås en udvidelse af definitionen af bevaringssorter, som vil medføre ændringer i reglerne for de omfattede sorter. Bevaringssorter er sorter, der traditionelt er dyrket under specifikke lokale forhold og er tilpasset disse forhold, og som har en høj grad af genetisk og fænotypisk diversitet.

Forslaget giver mulighed for at markedsføre konventionelt planteformeringsmateriale, der er mere heterogent end de gængse, moderne plantesorter. Hidtil har det kun været muligt at producere økologisk heterogent materiale.

Der foreslås særlige lempelige regler for markedsføring til slutbrugere til ikke-kommercielle formål. Genbanker, organisationer og netværk foreslås undtaget fra de generelle krav til produktion og markedsføring, når der er tale om bevaring af plantegenetiske ressourcer for almenyttige formål (non-profit). Det foreslås, at landbrugere fremover skal kunne udveksle frø på visse betingelser, når frøet bruges til dynamisk forvaltning af landmandens eget frø med det formål at bidrage til agro-diversitet.

Forslaget indfører strengere betingelser for medlemsstaternes mulighed for at indføre skærpede, nationale krav til produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale.

Registrering og krav til operatører

For at reducere de administrative byrder for de professionelle operatører kobles kravet om registrering af operatører op på registreringskravet i plantesundhedsforordningen, så operatører kun skal registreres én gang, uanset om de er underlagt begge regelsæt. Forslaget stiller desuden et nyt, udvidet krav om, at operatørerne årligt skal oplyse de kompetente myndigheder om deres forventede produktion.

Sortsregistrering

Nye sorter skal registreres på de nationale og EU's sortslister for at kunne markedsføres i EU. Registreringen sker på basis af en teknisk afprøvning af sorten.

Alle arter skal derudover undergå en afprøvning for bæredygtig dyrkning og anvendelse (værdi- og bæredygtighedsafprøvning). Det har hidtil kun været et krav, at sorter af landbrugsplanter skulle gennemgå en værdiafprøvning, men kravet udvides med Kommissionens forslag til også at omfatte andre arter, og kravet udvides derudover med en vurdering af sorternes bæredygtighed. Det kan f.eks. være resistens/tolerance relateret til plantesygdomme eller klima og lav-input dyrkningsbetingelser, som er særligt relevant ved økologisk dyrkning.

Sortsafprøvning skal som udgangspunkt udføres af den kompetente myndighed, men som noget nyt kan professionelle operatører autoriseres til at udføre værdi- og bæredygtighedsafprøvning under officielt tilsyn.

Officiel kontrol og dens finansiering

Officiel kontrol, som skal udføres i henhold til forslaget, underlægges kontrolforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/625). Dermed introduceres en mere risikobaseret kontrol på planteformeringsområdet, og der indføres stikprøvevis officiel kontrol i relation til certificering.

I medfør af kontrolforordningen vil det blive obligatorisk at opkræve gebyrer eller afgifter for opfølgende kontroller som følge af operatørers manglende regeloverholdelse. Derudover vil det være frit for medlemsstaterne, om de vil opkræve øvrige gebyrer for kontrollen. I Danmark er officielle kontroller af planteformeringsmateriale i dag i vid udstrækning gebyrfinansieret.

Anvendelsen af kontrolforordningen betyder, at det fortsat vil være muligt at delegere officielle kontrolaktiviteter og andre officielle aktiviteter til en tredjepart.

Som noget nyt forpligtes medlemsstaterne til hvert femte år at afrapportere en lang række oplysninger til Kommissionen.

Delegation af beføjelser til Kommissionen

Kommissionen får med forslaget beføjelser til at fastsætte nærmere regler ved delegerede retsakter, jf. TEUF artikel 290, og gennemførelsesretsakter, jf. TEUF artikel 291, på en række konkrete områder. Der er primært tale om meget tekniske områder, hvor der er behov for fastsættelse af detaljerede regler.

Formandskabets ændringsforslag

Det polske formandskab har arbejdet videre med den del af forslaget, der blev revideret under det belgiske formandskab. Det drejer sig primært om regler vedrørende certificering samt import. Derudover har formandskabet også igangsat nærmere drøftelser om forholdet til kontrolforordningen. Det polske formandskab har opnået enighed om store dele af den reviderede tekst. Formandskabet har derudover arbejdet for at forenkle forslaget, herunder ved at omformulere og omstrukturere artikler og bilag.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har den 24. april 2024 afgivet udtalelse om Kommissionens forslag og har en række mindre ændringsforslag. Ændringsforslagene er af mindre karakter, som i højere grad fremhæver hensynet til behovet for at fremme biodiversitet, bæredygtig anvendelse og dynamisk bevaring for at imødegå udfordringer i forbindelse med klimaændringer.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det sammenskriver og reviderer eksisterende EU-lovgivning.

Gældende dansk ret

De gældende direktiver om produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale er implementeret i dansk lovgivning med lov om planter og plantesundhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1050 af 10. juli 2023. Med hjemmel i loven er der udstedt en række bekendtgørelser, der fastsætter de nærmere regler om og krav forbundet med produktion og markedsføring af planteforneringsmateriale samt kontrol heraf og muligheden for autorisation og delegation.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forordningen vil være direkte gældende i Danmark.

En vedtagelse af forslaget vil derfor medføre behov for tilpasning af lov om planter og plantesundhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1050 af 10. juli 2023, samt de underliggende bekendtgørelser, for at fastlægge supplerende regler til forordningerne og fjerne de eksisterende bemyndigelser til at fastsætte nationale regler til implementering af markedsdirektiverne.

Forslaget overflødiggør store dele af den nationale regulering, idet der kun er meget begrænset bemyndigelse til medlemsstaterne til at fastsætte nationale regler, og dermed vil der som udgangspunkt kun skulle udstedes supplerende nationale regler af hensyn til administrationen.

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Grønland eller Færøerne, idet lov om planter og plantesundhed m.v. ikke gælder for Grønland eller Færøerne.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget viderefører i høj grad allerede gældende regulering. De økonomiske konsekvenser er derfor udelukkende opgjort på baggrund af nye tiltag, da den resterende regulering anses for at være videreførelse af status quo, og dermed ikke medfører ændringer i de økonomiske konsekvenser.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes at have moderate statsfinansielle konsekvenser, blandt andet i form af de som følge af forslaget nødvendige tilpasninger af eksisterende praksis og omlægning af ressourcer særligt i forhold til officiel kontrol. Konkret forventes statsfinansielle omkostninger i størrelsesordenen 1-10 mio. kr. for både omstillings- og årlige omkostninger.

En del myndighedsopgaver er i henhold til gældende direktivregulering delegeret til private aktører, der udfører opgaverne på myndighedens vegne. Forslaget lægger op til at opretholde denne mulighed for delegation, og det forventes derfor, at disse myndighedsopgaver også fremadrettet delegeres til tredje-part. Hvis delegation ikke vil være mulig, vil det medføre væsentlige statsfinansielle konsekvenser, idet de uddelegerede opgaver i så fald vil skulle håndteres af myndigheden.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at medføre nye administrative byrder for erhvervet i form af nye krav om indrapportering til myndigheden, nye muligheder for at søge om godkendelse samt administration forbundet med årlig audit af sådanne godkendelser. Derudover kan virksomheder blive godkendt til at udføre en række opgaver i relation til tekniske afprøvninger og certificering. Udførelsen af disse opgaver vil ligeledes medføre nye administrative byrder for erhvervet.

Det bemærkes i den forbindelse, at alle aktiviteter under den gældende direktivregulering i dag udføres af myndighederne og er brugerfinansierede. Ved en overgang til flere godkendelser og mere egenkontrol vil det betyde en lettelse i forhold til de gebyrer og priser, operatørerne betaler i dag, men dette vil helt eller delvist blive opvejet af de administrative og økonomiske byrder, der pålægges operatørerne ved selv at skulle udføre aktiviteterne fremadrettet.

Samlet set vurderes forslaget at have administrative omkostninger for erhvervet på under 4 mio. kr.

Forslaget forventes også at medføre et behov for en tilpasning af de eksisterende gebyrer for kontrol, certificering og sortsregistrering, særligt med fokus på behovet for gebyrer på tværs af de omfattede sektorer.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i høring på Høringsportalen, i § 2-udvalget (landbrug) og i Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg.

Landbrug & Fødevarer støtter generelt Kommissionens forordningsforslag om produktion og markedsføring af planterformeringsmateriale (PRM). Landbrug & Fødevarer bemærker, at Danmark har stærke positioner på en række betydelige områder inden for planteforædling og markedsføring heraf, herunder græs- og kløverfrø, maltbyg og kartofler. Grundlaget for disse positioner udgøres af en planterformeringslovgivning, der er entydig og understøtter frø-, udsæd- og læggekartoffel-materialets identitet og kvalitet. Kommissionens forslag til ny PRM-forordning indeholder fortsat de grundlæggende principper

om netop optagelse på sortsliste og certificering af planteformeringsmateriale, hvilket Landbrug & Fødevarer støtter op om.

Den krævede identitet af en sort af landbrugsplanter og bevis for kvalitet, udgør grundlaget for langt den væsentligste del af planteproduktionen til både fødevarer og foder. Landmanden vil i valg af planteformeringsmateriale (sortsvalg) vurdere dets egnethed til netop dén produktion, han/hun ønsker. Dette hjælpes af, at sorternes værdi i dyrkning, anvendelse og bæredygtighed vurderes, før de kan optages på sortsliste – og dermed kunne markedsføres.

Landbrug & Fødevarer støtter principperne i de indsendte høringssvar fra Brancheudvalget for Frø, Danske Sortsejere, DAKOFO og TystofteFonden.

Brancheudvalget for Frø finder overordnet forslaget fornuftigt og relativt balanceret. Brancheudvalget for Frø støtter de væsentlige grundprincipper om sortsafprøvning, sortsregistrering, certificering og kontrolforanstaltninger. Brancheudvalget for Frø støtter forslaget om en forordning, og at forslaget lægger op til forenklinger og gennemsigtighed. Brancheudvalget for Frø peger på, at forslaget skal ses i sammenhæng med det parallelle forslag om præcisionsforædling. Brancheudvalget for Frø støtter forslaget om afprøvning af nye sorters bæredygtighed. Brancheudvalget for Frø støtter ligeledes, at virksomheder kan blive autoriseret til at udføre en række kontrolopgaver. Brancheudvalget for Frø støtter indsamling af statistik og foreslår, at det sker hvert år i stedet for som foreslået hvert femte år.

Brancheudvalget for Frø er bekymret for, at den nye undtagelse for salg til slutbrugere kan åbne for et stort og ureguleret marked og dermed underminere frømarkedets troværdighed. Brancheudvalget for Frø er ligeledes bekymret for de mere lempelige krav til bevaringssorter og til heterogent materiale (uden mængdebegrænsninger) og peger på, at naturligt heterogene arter som græs og kløver bør undtages fra denne del af forslaget.

TystofteFonden peger på vigtigheden af med det nye forslag at kunne bevare den danske konstruktion med delegering af opgaver til Plantenyhedsnævnet og TystofteFonden samt udpegning af opgaver til TystofteFonden. TystofteFonden finder det vigtigt at sikre en fleksibel og hensigtsmæssig/lean opgavevaretagelse og kommunikation vedr. registrering af nye sorter, herunder vurdering mht. bæredygtighed, NGT-registrering, certificeringsopgaven af opformeringsmateriale samt sikring af den danske netværksmodel og derved undgå unødige dobbeltregistreringer. TystofteFonden finder sporbarhed yderst vigtigt og foreslår, at dette aspekt nævnes under forslagets formål.

Danske Sortsejere ser overordnet positivt på forslaget og finder det afbalanceret og nuanceret. Danske Sortsejere finder det bekymrende, at flere definitioner ikke er tilstrækkeligt klare og afgrænsende, det gælder f.eks. bevaringssorter og markedsføring direkte til slutbrugere. Danske Sortsejere peger på vigtigheden af fortsat at kunne markedsføre sædekorn inden endelig certificering og producere sortsblandinger af sædekorn inden endelig certificering af komponentpartierne, på grund af den korte tidsramme mellem høst og såning af vintersæd. Danske Sortsejere savner det tidligere krav om, at sortsblandinger skal være særligt velegnede til at begrænse udbredelsen af skadegørere. Danske Sortsejere savner også de hidtidige regler for handel i lukkede systemer.

Danske Sortsejere støtter ikke, at produktion af heterogent materiale udvides til at omfatte konventionel produktion. Samtidig ønsker Danske Sortsejere, at mængdebegrænsninger bibeholdes for bevaringssorter og heterogent materiale. Danske Sortsejere støtter heller ikke det nye forslag om undtagelse fra reglerne for udveksling af frø mellem landmænd og peger på risiko for spredning af ukrudt og sygdomme.

Danske Sortsejere er tilfreds med det nye krav om afprøvning af sorternes bæredygtighed, men peger på vigtigheden af at sikre, at det indføres omkostningseffektivt og peger på, at især vurdering af vandoptagelse og næringsstofudnyttelse kan være dyrt og besværligt. Danske Sortsejere peger også på vigtigheden af at sikre den danske model for sortsafprøvning og certificering med Plantenyhedsnævnet og TystofteFonden.

Dansk Korn og Foder (DAKOFO) tror på, at den nye frølov generelt set kan implementeres i Danmark og dermed fortsat sikre en effektiv og transparent markedsadgang for såsæd og frø. Danske Sortsejere og DAKOFO anser især to punkter som kritiske. Herunder undtagelse for græs og bælgsæd for reglerne omkring heterogent materiale. Samt sikringen af muligheden for uddelegering af SES-afprøvning til Tystofte, som også fremgår af Tystoftefondens høringssvar. Danske Sortsejere og DAKOFO støtter forslaget, men det er afgørende at de danske højere certificeringskrav samt muligheden for markedsføring af såsæd inden færdigcertificering fastholdes.

NordGen finder, at forslaget potentielt kan have en negativ effekt på bevaring, distribution og brug af plantegenetiske ressourcer. NordGen mener, at forslaget skaber usikkerhed omkring genbankers forvaltning af plantegenetiske ressourcer. NordGen fremhæver, at genbanker er særlige institutioner, der ikke producerer planteformeringsmateriale til kommercielt brug, men at de markedsfører planteformeringsmateriale til brug for f.eks. forskning og innovation. Af den årsag finder NordGen, at genbanker bør undtages fra forordningens anvendelsesområde.

NordGen fremhæver også, at selvom materiale fra genbanker fra tredjelande ikke nødvendigvis overholder samme kvalitetskrav som krævet i henhold til forslaget, kan det være nødvendigt at importere materiale. Derfor ønsker NordGen en undtagelsesmulighed vedrørende import.

NordGen påpeger afslutningsvist, at reguleringen af plantegenetiske ressourcer skal være enkel, fordi der er risiko for, at værdifulde ressourcer ikke udnyttes, hvis barren sættes for højt.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel opbakning til Kommissionens forslag om at forenkle og opdatere reglerne om produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale. Overordnet set vurderes der at være tilfredshed med forslaget, men at der er mange detaljer, som fortsat skal forhandles på plads. Der er for langt størstedelen tale om mindre forhold, som der forventes at kunne opnås enighed om uden de store udfordringer. Enkelte større problematikker har været drøftet mere indgående, og er fortsat ikke afklaret, bl.a. forholdet til kontrolforordningen, definitionen af bevaringssorter og kravene forbundet med markedsføring af disse samt undtagelser fra reguleringen.

Regeringens generelle holdning

Regeringen finder det vigtigt, at reguleringens grundlæggende principper og anvendelsesområde fastholdes, herunder at reguleringen primært omfatter markedsføring blandt professionelle markedsføringssled og til brug i det kommercielle have- og jordbrug.

Det er vigtigt for regeringen at fastholde muligheden for at delegere officielle kontrolopgaver og andre officielle aktiviteter til private aktører.

Reguleringen bør bidrage til EU's bæredygtighedsmål samt klima- og biodiversitetsmål, herunder medvirke til at sikre robust sorts- og plantemateriale.

Reguleringen bør kun omfatte plantearter, som er vigtige for det kommercielle jordbrug, dvs. at dyrkningen af en art skal have et vist volumen for at fordelene ved at omfatte arten af reguleringens krav kan opveje ulemperne, f.eks. i form af administrative byrder, som påføres brugere og myndigheder.

Regeringen finder det derudover vigtigt, at forslaget giver mulighed for at bevare og udvikle nicheproduktion, som f.eks. bevaringssorter, almindeligt kendte frugtsorter, økologiske sorter til økologisk produktion og heterogent materiale, men reguleringen heraf skal være enkel, og ordningerne skal være fordelagtige og anvendelige. I den sammenhæng er det vigtigt at sikre, at de foreslåede regler for heterogent materiale ikke åbner op for snyd, f.eks. i forhold til handel med græsmarksblandinger.

Det er vigtigt for regeringen, at det fortsat er muligt at fastsætte nationale særregler, som kan sikre særlige interesser i forbindelse med produktion og markedsføring.

Regeringen støtter, at reguleringen undtager materiale, der opbevares og markedsføres af og mellem genbanker og bevaringsnetværk m.v.

Endelig finder regeringen det vigtigt, at reguleringen er klar og tydelig i forhold til anvendelsesområdet, omkostningseffektiv og digitaliseringsparat, såvel administrativt som økonomisk, for både erhverv og myndigheder.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 6. december 2024 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 28. november 2024.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december 2023 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 10.-11. december 2023, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2023.

Der er oversendt et revideret grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 15. november 2023.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 25. september 2023.

Notaterne er ligeledes oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

5. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet: Bæredygtigt fiskeri i EU: Status og retningslinjer for 2026 KOM (2025) 296

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har fremlagt sin årlige meddelelse indeholdende en status for den fælles fiskeripolitik og retningslinjer for fastsættelsen af fiskerimuligheder for 2026. Hensigten med meddelelsen er en tidlig drøftelse af principper forud for fremlæggelsen af forslag til de årlige forordninger om fiskerimuligheder. I meddelelsen er der blandt andet at fremgå en status for fiskebestandene og en tidsplan for fremlæggelsen af forslagene om fiskerimuligheder for 2026. Regeringen støtter det overordnede mål om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) i den fælles fiskeripolitik og finder det vigtigt, at der

opnås aftaler om fiskerimuligheder for fælles bestande rettidigt med tredjelande, herunder UK og Norge. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025 med henblik på præsentation og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt den årlige meddelelse om en status for den fælles fiskeripolitik til Europa-Parlamentet og Rådet. Meddelelsen er endnu ikke modtaget i dansk sprogversion.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025 med henblik på præsentation og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Kommissionen har på sædvanlig vis fremlagt sin årlige meddelelse vedrørende status for den fælles fiskeripolitik og de politiske retningslinjer for fastsættelse af fiskerimulighederne for det kommende år (forordninger om fiskerimuligheder). Kommissionen forventes at ville høre medlemsstaternes, de rådgivende råds, interessenters og offentlighedens holdninger til den i meddelelsen beskrevne strategi.

I henhold til grundforordning 1380/2013 om den fælles fiskeripolitik er Kommissionen forpligtet til at rapportere årligt til Europa-Parlamentet og Rådet om fremskridt i forhold til at opnå maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) for bestandene og bestandssituationen i øvrigt. Disse elementer er derfor inkluderet i meddelelsen. Endvidere er Kommissionen forpligtet til årligt at afrapportere om implementering af landingsforpligtelsen. Dette element er derfor også inkluderet i meddelelsen. Endelig indeholder meddelelsen en kortfattet økonomisk analyse af fiskerierhvervet.

Meddelelsen indeholder en målsætning om, at fiskerimulighederne for 2026 vil blive fastsat i henhold til målsætningerne i den fælles fiskeripolitik, særligt målsætningen om at fiske i overensstemmelse med princippet om et maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY).

Maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) og samspillet med flerårige forvaltningsplaner

Et vigtigt skridt til opnåelse af målsætningerne i den fælles fiskeripolitik er de flerårige forvaltningsplaner. Den flerårige forvaltningsplan for Østersøen blev vedtaget i 2016. I 2018 blev den flerårige forvaltningsplan for demersale bestande i Nordsøen vedtaget, og i 2019 blev den flerårige forvaltningsplan for de demersale fiskerier i De Vestlige Farvande og for demersale bestande i Det Vestlige Middelhav vedtaget. Kommissionen foreslår fiskerimuligheder i overensstemmelse med de flerårige forvaltningsplaner for de arter, der er omfattet af forvaltningsplaner. Til de flerårige forvaltningsplaner har Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) udarbejdet et interval for værdier for en række bestande, der skal sikre, at målsætningen om MSY kan opfyldes inden for dette interval i stedet for at fastlægge MSY som én enkelt værdi (punkt-værdi).

Det fremgår af artikel 4, stk. 6, i de flerårige planer vedrørende Østersøen (2016/1139) og Nordsøen (2018/973) og artikel 4, stk. 7, i den flerårige plan vedrørende de vestlige farvande (2019/472), at fiskerimulighederne under alle omstændigheder fastsættes på en sådan måde at der er mindre end 5 pct. sandsynlighed for, at bestandens gydebiomasse falder til et punkt under grænsereferencepunktet for bestandens gydebiomasse (B_{lim})⁶. Kommissionen fremlagde ved KOM (2023) 771 af 6. december 2023 forslag om at fjerne den pågældende bestemmelse med henblik på at korrigere en eksisterende uoverensstemmelse i fastsættelsen af fiskerimuligheder. Kommissionen anfører i den foreliggende meddelelse, at mens Rådet har udtrykt støtte for forslaget, har Europa-Parlamentet besluttet ikke at fortsætte

⁶ B_{lim} : Grænseværdi for en bestands gydebiomasse – en nedre værdi. Inden for den biologiske rådgivning findes der grænseværdier, der betyder, at der skal tages særlige tiltag for at genopbygge bestanden.

arbejdet med det, og at Kommissionen som følge heraf har annonceret sin intention om at trække forslaget tilbage i sit arbejdsprogram for 2025.

Forslag om fiskerimuligheder for 2026

Kommissionen vil foreslå fiskerimuligheder for 2026 på MSY-niveau for de bestande, hvor der foreligger fuld analytisk rådgivning med MSY-estimer.

Såfremt en bestand er omfattet af en flerårig forvaltningsplan, vil Kommissionen lægge denne til grund i sit forslag til fiskerimuligheder, medmindre forvaltningsplanen er blevet uanvendelig, for eksempel fordi mål i denne ikke længere svarer til MSY. I sådanne tilfælde vil Kommissionen foreslå fiskerimuligheder med udgangspunkt i MSY. Når ICES anbefaler nul-fangster af målarter, er fokus på at genopbygge målarterne med afhjælpende foranstaltninger i henhold til de flerårige forvaltningsplaner.

Landingsforpligtelsen blev gradvist indført i perioden 2015-19. Med indførelse af landingsforpligtelsen fastsættes fiskerimulighederne under hensyntagen til, at TAC skal afspejle fangsterne. Der er indført fleksibilitetsmekanismer, som kan indgå i forvaltningen af bestande under landingsforpligtelsen. Det omfatter år-til-år-fleksibilitet, arts-fleksibilitet, de minimis-undtagelser og undtagelser baseret på høj overlevelse. Der vil blive foretaget reduktioner i TAC-niveauer som følge af de minimis undtagelser eller undtagelser for høj overlevelse.

En stor del af bestandene fastsættes i bilaterale og trilaterale aftaler. EU og UK skal bilateralt konsultere om fiskerimulighederne for 2026 for de fælles bestande. Derudover skal EU konsultere bilateralt med Norge om de fælles bestande i Skagerrak og Kattegat, og trilateralt med Norge og UK om de bestande i Nordsøen, der er fælles for alle tre parter.

Implementeringen af landingsforpligtelsen

Meddelelsen indeholder oplysninger om status for implementeringen af landingsforpligtelsen. Kommissionen understreger, at kontrol og håndhævelse fortsat er en udfordring samt i den forbindelse fremhæve vigtigheden af revisionen af EU's fiskerikontrolsystem, som blev vedtaget af Rådet og Europa-Parlamentet i 2023, og som nu implementeres gradvist.

Tidsplan for forslag til fiskerimuligheder 2026

Forslaget om fiskerimuligheder for Østersøen i 2026 bliver fremlagt i slutningen af august 2025 med henblik på politisk enighed på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 27.-28. oktober 2025. Forslag om fiskerimuligheder for 2026 for Nordsøen, Skagerrak og Kattegat og for Sortehavet/Middelhavet bliver fremlagt i oktober 2025 med henblik på politisk enighed på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. december 2025.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Meddelelsen har ikke i sig selv erhvervsøkonomiske konsekvenser, men anvendelse af retningslinjerne i sammenhæng med den videnskabelige rådgivning vil have betydning for fastsættelsen af de årlige fiskerimuligheder. Uden kendskab til den samlede videnskabelige rådgivning er det ikke muligt at vurdere konsekvenserne heraf.

Fastsættelse af fiskerimuligheder på baggrund af den videnskabelige rådgivning vil på kort sigt have erhvervsøkonomiske konsekvenser. Der forventes både at være stigende og faldende fiskerimuligheder af relevans for dansk fiskeri i de kommende forslag om forordninger om fiskerimuligheder for 2026. Konsekvenserne for bruttoindtjeningen vil imidlertid blandt andet afhænge af den samtidige udvikling i afsætningspriserne samt omkostninger, herunder brændstof, og af fiskerimønstre. Fiskerimulighedernes størrelse har selv sagt også afledte erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien.

Høring

Sagen har været i høring i § 5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) så gerne et større fokus på fødevarerforsyningssikkerhed samt på de sociale aspekter i Kommissionens meddelelse og i Kommissionens principper i arbejdet med kvotefastsættelse. Ifølge DFPO kan de bestandsmæssige udsving, som MSY-tilgangen giver, have store konsekvenser for de mindre europæiske fiskerisamfund, og man havde gerne set dette belyst i Kommissionens meddelelse. DFPO fremhævede desuden behov for en grundig drøftelse af håndteringen af artikel 4, stk. 6, i de flerårige planer. Hvis Kommissionen trækker sit forslag og fortsætter sin meget restriktive fortolkning af bestemmelsen, ville dette ifølge DFPO kunne bringe nogle fiskerier i en håbløs situation.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri Producentorganisation (FSK-PO) støttede DFPO i bemærkningerne om artikel 4, stk. 6, i de flerårige planer, idet der særligt blev henvist til de socioøkonomiske konsekvenser for kystfiskeriet.

Marine Ingrediens Denmark (MID) bemærkede, at der i den biologiske rådgivning for Østersøen ses en positiv udvikling for flere bestande, hvilket man gerne havde set afspejlet i Kommissionens meddelelse. MID henviste også til de kyststatsforhandlingerne, hvor det var afgørende at gøre en stor indsats for at finde aftaler. Endelig støttede MID DFPO's bemærkninger vedrørende artikel 4, stk. 6, i de flerårige planer særligt med henvisning til behovet for stabilitet i kvotefastsættelsen.

Danmarks Pelagiske Producent Organisation (DPPO) støttede bemærkningen fra MID om, at man gerne så det belyst, at der er flere bestande i Østersøen, hvor der ses fremgang i den biologiske rådgivning, og at dette bliver reflekteret i det kommende kvoteforslag for Østersøen. DPPO støttede derudover bemærkningerne fra DFPO om fødevarerforsyningssikkerhed samt om artikel 4, stk. 6.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemsstaterne generelt vil støtte fastlæggelsen af generelle principper for fastsættelse af fiskerimulighederne. Det forventes ligeledes, at medlemsstaterne generelt vil støtte målet om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), som fastlagt i grundforordningen 1380/2013 om den fælles fiskeripolitik. Endvidere forudses medlemsstaterne at fremhæve behovet for en sag-til-sag vurdering for bestande uden en fuld analytisk bestandsvurdering i den videnskabelige rådgivning. Endelig forventes medlemsstaterne at fremhæve vigtigheden af samarbejdet med henholdsvis UK og Norge.

Regeringens generelle holdning

Regeringen er positiv over for fastlæggelsen af generelle principper for vedtagelsen af fiskerimuligheder, og den støtter det overordnede mål om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) for bestandene i overensstemmelse med målsætningerne i den fælles fiskeripolitik.

Regeringen finder det vigtigt, at der opnås aftaler om fiskerimuligheder for fælles bestande rettidigt med tredjelande, herunder UK og Norge.

Regeringen finder, at der, hvor det er relevant, bør gennemføres en harmonisering af regler for fiskeriforvaltningen med tredjelande som UK og Norge med henblik på at lette fiskeriet mellem farvande og fiskerizoner.

Regeringen ønsker, at der findes praktisk anvendelige løsninger på udfordringer i forbindelse med landingsforpligtelsen, og at der arbejdes på hensigtsmæssige løsninger i forhold til overvågning og kontrol.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

6. Kommissionens forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2025/202 om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande, blandt andet for så vidt angår fiskerimuligheder efter brisling og rejer KOM (2025) 257

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. maj 2025. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om ændring af Rådets forordning (EU) 2025/202 om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande. Forslaget vil blandt andet omhandle fastsættelse af fiskerimuligheder for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat og for rejer i Skagerrak og norsk del af Nordsøen for perioden 1. juli 2025 til 30. juni 2026. Forslaget har en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da forslaget tager højde for bestandssituationen for berørte bestande. Regeringen finder det generelt vigtigt, at fiskeriet sker på baggrund af den bedste videnskabelige rådgivning, herunder at fiskeriet sker i overensstemmelse med princippet om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY). Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025, men forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2025) 257 af 26. maj 2025 fremsat forslag om ændring af Rådets forordning (EU) 2025/202 om fastsættelse for 2025 og 2026 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande. Forslaget foreligger endnu ikke i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 3, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025, men forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

Kommissionens forslag indeholder forslag om fastsættelse af fiskerimuligheder for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat og for rejer i Skagerrak og den norske del af Nordsøen for perioden 1. juli 2025 til 30. juni 2026. Forslaget indeholder desuden bl.a. forslag om en mindre justering vedrørende foranstaltningerne for ål samt visse andre tilpasninger.

Brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat

Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) har den 30. april 2025 fremlagt sin rådgivning for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat for perioden 1. juli 2025 til 30. juni 2026. ICES giver rådgivning baseret på maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) for hele området, som forvaltningsmæssigt er delt på to TAC⁷-områder, henholdsvis Nordsøen og Skagerrak/Kattegat. ICES rådgiver, at med anvendelse af MSY-tilgangen må fangsterne fra den 1. juli 2025 til den 30. juni 2026 højst være på 236.114 tons samlet for de to TAC-områder. Dette svarer til en stigning i rådgivningen på 213 pct. i forhold til rådgivningen for perioden 1. juli 2024 til 30. juni 2025. Stigningen skyldes en meget stærk rekruttering i 2024, den højeste siden 1979.

Bestanden i Skagerrak/Kattegat er fælles forvaltet mellem EU og Norge, mens bestanden i Nordsøen er fælles forvaltet mellem EU og UK. Der skal således gennemføres konsultationer med både Norge og UK. Der er siden 2021 årligt aftalt en fordeling af bestanden mellem henholdsvis Nordsøen og Skagerrak/Kattegat, der indebærer en TAC andel for Skagerrak og Kattegat på 18,3 pct. af de samlede fastsatte fiskerimuligheder for bestanden.

EU er den store kvoteholder på brisling, og Danmark har langt hovedparten af EU's fiskerimuligheder efter brisling, henholdsvis ca. 95 pct. i Nordsøen og 72 pct. i Skagerrak/Kattegat. Sammen med tobis er brisling traditionelt den vigtigste art i dansk industrifiskeri.

Kommissionens forslag vedrørende fiskerimuligheder for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat for perioden 1. juli 2025 til 30. juni 2026 forventes i første omgang angivet uden tal i afventning af resultatet af de trilaterale drøftelserne mellem EU, Norge og UK.

Det forventes, at forslaget om fiskerimuligheder for brisling følger rådgivningen om samlede fiskerimuligheder på 236.114 tons og den aftalte fordeling af bestanden mellem henholdsvis Nordsøen og Skagerrak/Kattegat. Endvidere forventes det, at der som led i konsultationerne i lighed med tidligere år aftales fuld fleksibilitet fra Skagerrak/Kattegat til britiske og EU-farvande i Nordsøen.

Rejer i Skagerrak og norsk del af Nordsøen

Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) har den 6. juni 2025 en ny rådgivning for rejer i Skagerrak og norsk del af Nordsøen for perioden 1. juli 2025 til 30. juni 2026. ICES rådgiver, at når den langsigtede forvaltningsstrategi for rejer mellem EU og Norge anvendes, fangsterne fra den 1. juli 2025 til den 30. juni 2026 højst være på 4.010 tons svarende til en reduktion i rådgivningen på 12 pct. i forhold til sidste års rådgivning. Kommissionens forslag er derfor uden tal i afventning af drøftelserne mellem EU og Norge.

Europæisk ål

Det foreslås, at der i 50 dage i lukkeperioden gives mulighed for på visse vilkår at fiske efter ål på 12 cm eller mere, hvor ålens vandring mod Sargassohavet går gennem ikke-EU-farvande. Der er tale om fiskeri af ål i EU-farvande udelukkende med henblik på transport af ålene forbi ikke-EU-farvande, hvorefter ålene genudsættes i EU-farvande, således at ålene kan fortsætte vandringen mod Sargassohavet og ikke fanges i ikke-EU-farvande ("trap and transport").

Andre elementer

Forslaget indeholder også en række andre elementer. Blandt disse kan fremhæves, at forslaget indeholder fastsættelse af fiskerimuligheder for brisling i Den Engelske Kanal fra 1. juli 2025 til 30. juni

⁷ TAC = Total Allowable Catches = Samlede Tilladte Fangstmængder.

2026, en fastsættelse for fiskerimuligheder for ansjos i De Iberiske Farvande, torsk i NAFO-området (Organisationen for Fiskeriet i det Nordvestlige Atlanterhav) og en tilpasning af kvoten for almindelig tun i inden for ICCAT's (Den Internationale Kommission for bevarelse af Tunfiske-bestanden i Atlanterhavet) forvaltningsområde i lyset af en overførsel på 200 tons fra Island.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Forslaget har ikke konsekvenser for EU's budget.

Fastsættelse af fiskerimuligheder har erhvervsøkonomiske konsekvenser. For brisling må forventes en væsentlig stigning i fiskerimuligheder for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat, sammenlignet med fiskeriåret 2024-2025, hvilket vil have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser. Konsekvenserne for bruttoindtjeningen vil derudover også afhænge af blandt andet udviklingen i afsætningspriserne samt omkostninger, herunder brændstof, og af fiskerimønstre. Fiskerimulighedernes størrelse afleder selv sagt erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien.

Forslaget skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da forslaget tager højde for bestandssituationen for berørte bestande.

Høring

Sagen har været i høring i § 5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) og Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) bemærkede for så vidt angår brisling, at det var en positiv videnskabelig rådgivning. Der ses en positiv udvikling for flere bestande. DFPO og DPPO forventede, at fiskerimulighederne blev fastsat på linje med den videnskabelige rådgivning.

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) bemærker i forhold til rejer, at der i den videnskabelige rådgivning anbefales en 12 pct. reduktion, men at der i rådgivningen også er nævnt alternativer til dette. DFPO ser gerne en øget kvote ift. de nuværende kvoter. Man anbefaler en kvote for rejer, der forholder sig til hele den videnskabelige rådgivning. I forhold til tiltagene for ål anbefaler DFPO også at se på, om de foreslåede tiltag kunne bruges mere strategisk i andre sammenhænge.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generelt støtte til Kommissionens forslag i Rådet.

Regeringens generelle holdning

Regeringen finder det generelt vigtigt, at fiskeriet sker på baggrund af den bedste videnskabelige rådgivning, herunder at fiskeriet sker i overensstemmelse med princippet om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), og at fiskerimulighederne for brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat og for rejer i Skagerrak og i norsk del af Nordsøen fastsættes i overensstemmelse hermed.

Regeringen finder, at der for brisling bør fastsættes fleksibilitet fra Skagerrak/Kattegat ud i Nordsøen, så det er muligt at fiske Skagerrak/Kattegat-kvoten i Nordsøen som hidtil med henblik på at sikre en bedre kvoteforvaltning. Desuden er det vigtigt, at fiskeriet efter brisling kan påbegyndes 1. juli 2025, da hovedsæsonen for fiskeriet er i 2. halvår.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 23. maj 2025 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 26. maj 2025 for så vidt angår brisling i Nordsøen og Skagerrak/Kattegat, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. maj 2025.

Kommissionens forslag KOM (2024) 506 om de generelle fiskerimuligheder i Nordsøen, Skagerrak, Kattegat mv. for 2025 blev tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 15. november 2024, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. november 2024.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 6. november 2024.

Sagen har endvidere været forelagt Folketingets Europaudvalg den 6. december 2024 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 9.-10. december 2024, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 28. november 2024.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.